ROMANOS

Pablo Romanomɨdi Acaatɨnɨuhaame.

Pablo Caatɨnɨuhi Romari Iicaja.

Moocaani Iijamɨnaadi.

1 Uujoho Pablo Jesucristo jeecɨvomɨnaafi,
Moocaani uco ucuuhuvaubo diibo
minɨsumɨnaafitɨ icaqui, Moocaani iijɨco
jɨɨbeguequi uco ɨɨcɨubo.
2 Jibogoco Moocaani sɨɨcɨjetɨro ihi-
imaamɨnaafeenedɨ Caatɨnɨhaamefaño
unuucuuno.
3 Moocaani Achi Aivojɨɨbo Jesucristoditɨ
ihiimaano jɨɨbogo diibo miyamɨnaa ifiitɨ
iicausumi ɨjɨɨbogono, Jesucristou aivojɨɨbo David
iyaachimɨhaiooboti icaubo.
4 Jaarunaa iimino Gaija imityari jafenɨuhi, diibo
Moocaani Achi iicanoco. Jaamañо iguijeveme-
feenetɨ ubuheeteubo.
5 Jesucristofañodɨ Moocaani mɨɨhaico iminoco
acɨhi diibo momofañodɨ mɨɨhaico igalluqui,
jaamofeenedɨ fahɨgova jiinɨjemɨnaa uguubumoro
imiyaavogomo iicaqui.
6 Jaamofeeneri tollɨro amɨɨhai mihicahi Jesu-
cristota miicaqui Moocaani amɨɨhaico ucuuhu-
vamo.
7 Jino aameque amɨɨhaidi caatɨnɨhi paryɨ
Roma cuumiri mihicamedi. Jaamoco Moocaani
agaijɨɨboro ucuuhuvamo iimino ifiima diibedi
iicaqui. Moocaani, bu Mohaivojɨɨbo Jesucristo
iicamɨsi imihuse, sajeebɨɨ icanoma mihica.

Pablo Roma Jiinɨjemɨnaaco Abaatonoco Imeguehi.

8 Ɨmegavɨro tɨconɨji Jesucristofeenedɨ paryɨ amɨɨhaihallɨvɨ Moocaanico iimehicanoco aacɨɨbo amɨɨhai miyaavogotɨ fahɨgova jiinɨjemɨnaa ijɨɨbogocasimaño.

9 Moocaani uujoho diiboco tajeebɨɨmaryo ejeecɨvehicaabo Illi jɨɨbogoco jɨɨbogooboro iicahicaabo gaajahi diiboma ihiimaahicasumi amɨɨhaiditɨ esafetehicanoco.

10 Moocaanico dilluhicahi diibo imogohachiijɨ mɨllɨtɨhacho tahɨ jisumi amɨɨhaico baateji.

11 Imeguehi amɨɨhaico aatyɨmeebere amɨɨhai jeebɨɨnoco Moocaani Gaijari sefatusuqui. Jaamo janaanɨcɨ sefano mihicahi.

12 Tollɨ imeguehi uujoho fahɨgovavɨ mahamusucasinoco jino momiyaavogofañodɨ mihicamo.

13 Tañahabomɨ, imeguehi amɨɨhaico fahiijɨvaro abaateguehicanoco magaajanoco. Jaarunofaño fanoova uco tɨhɨɨtusuhicahi. Imeguehicahi ofoonoco amɨɨhaifeenedɨ saatohoco miyaavugusuqui fahɨgova jiinɨjevɨ omoonɨhicabadɨ moonɨqui.

14 Uco Moocaani tajɨɨbahi famoovahallɨvɨro jɨɨbogooboro feequi añɨmɨnaa iijɨco agaajamoco, bu agaajatɨmoco icano. Tollɨro bu fanoovaaco agaajamoco, agaajatɨmoco icano jɨɨbogooboro feequi.

15 Jaamaño uujoho imeguehi taajasubogoco amɨɨhaico ɨjɨɨbogonoco paryɨɨcɨno amɨɨhai Romari mihicamoco.

Jesucristo Jɨɨbogo Mitya.

16 Uujoho nucufevetɨhi Jesucristo jɨɨbogo
iiminotɨ Moocaani mitya iicamaño paryɨɨcɨno
toonoco imiyaavogomoco ataajasuno iicamaño
itɨconɨ judiomɨco, bu tollɨro judiomɨ iicatɨmoco
icano.
17 Jibogo mɨɨhaico jɨɨbeguehi Moocaani mɨɨhaico
gaayɨcɨhi momiyaavogotɨ, Caatɨnɨhaamefañ
onoobadɨ: Jaamañ Moocaani agaayɨcɨɨbo
imiyaavogofeenedɨ icaji.

18 Jaamañ Moocaani sɨfiira paryɨ iimitɨmo
miyamɨnaahallɨvɨ ñɨhicuno niquejefañotɨ
saahi. Jaamañ diito iimitɨ diitoco miyaanoco
gaajasutɨhi.
19 Iimuguruva imino gaajajirumo Moocaanitɨ
magaajajirunoco. Jaanoco diiboro ɨɨfusucuhi,
20 Moocaanitɨ aatyɨmeratɨno gaajacafetejirahi
diibo fanoovaaco eheetavuunofeenedɨ. Foovono
mahatyɨmejirahi jiinɨjeque ifiivusuusumitɨ, diibo
Moocaani imityaabo fahiijɨvaro iicanoco. Jaa-
mañ diito siinohallɨvɨ agatyavequimaajirunoma
chahahi.
21 Jillɨ Moocaanico gaajacurumo imino diiboco
jeecɨvotɨhi bu tollɨro diiboco imotɨmo. Jillɨro
ajaaducafototɨno esamaajeneriro ijeebɨɨno
mɨtahi. Jaamañ iguubutɨjeebɨɨ diitoco cɨvono
minifetehi.
22 Magaajahi, unuurumo gaajatɨhi.
23 Jillɨro Moocaani sihidɨ ejeevaabo ufucuro
ifinɨjitɨɨboco ejeecɨvotɨmoro cafaryuhacumo,
miyamɨnaafi ifinɨfiibo ɨjɨmɨriro, bu tollɨro joomɨ
ɨjɨmɨri, jiinimomɨ ɨjɨmɨri, paryɨɨcɨno faaboho

asimɨ* ɨjɨmɨri icano.
24 Jillɨtɨ Moocaani diitoco iimitɨ iimogovɨro
jeevesuhi toonocoro imegueneguiiha. Jaamaño
nucufesunoonoco fahɨgova moonɨmo.
25 Moocaani miya iijɨco iimiyaavogotɨmoro
sɨcamañehejequere miyaavogomo. Jaamoro
Moocaani ifiivusuunocoro ejeecɨvomoro
imehicamo, Moocaanico imotɨmoro ɨdɨɨbocoro
naha diiboco fahiijɨvaro mihimejiruubo. Fɨne.
26 Jillɨtɨ Moocaani diitoco jeevesuhi
unucufesuneheje imogovɨro; aivo gaigoomɨtɨ
mɨɨhaiñomaryo gaifiimɨma iicanɨcɨnoco
ejeevesumoro sano gaigoomɨro fahɨgovavɨ
icacasihicahi.
27 Jaabadɨro buunajɨ gaifiimɨ gaigoomɨma
iicanɨcɨnoco ejeevesumoro aivo sihidɨ imogomo
sifiima sano gaifiimɨro iicacasinoco. Sano
gaifiimɨro nucufesunoonoco moonɨhicahi
fahɨgovavɨ. Jaamaño toono iimitɨ jaada ifihallɨvɨro
guihuvanehejeque ɨcɨmo Moocaani afaijaneri.
28 Moocaanico eesafototɨmaño; diitoco
iimitɨ esamaajefañovɨro jeevesuubo mo-
moonɨtatɨnehejeque imoonɨqui.
29 Fanoova imitɨma icamo ifiico
ɨdicunonoomonɨneheje, imitɨneheje, sitaanoco
imoyɨɨcɨneheje, sitaaco imitɨno omoonɨneheje
icano. Siinohallɨtɨ sitaaco jɨɨheveme,
gaicaaufifimo, ɨbacasifiifimo, bañɨfifimo, sitaaco
jɨɨhevefifimo, sɨcamañehejeque jɨɨbocasifiifimo.
30 Sitaaditɨ iminotɨno iimaamo, Moocaanico
jɨɨheveme, sitaaco gaijɨtɨmo, uujoho sihidɨ

* **1:23** Griego iijɨri: faaboho asimɨ igueenemeheje itɨhaiño iicamo, noono.

jeevahi noomoro ifiico cahacɨsumo, imitɨno omoonɨjinehejequere esamaaimo, caanimɨco: Jii, nootɨmo.

31 Aivo esɨcɨnɨtɨmo, unuucuunoco eheetavotatɨmo, gaijɨtɨmo, sitaaco imitɨno omoonɨnoco iimibachunoco gaajatɨmo, sitaaco ɨdaasugotɨmo.

32 Moocaani atajɨɨbanoco imino gaajacurumo. Tollɨ omoonɨfimo ifinɨjitɨno guijeveque gaajacurumo. Jaarumo suufenɨtɨmo moonɨhicahi, tollɨro sita omoonɨnoco atyɨmemere imo imo icahicahi.

2

Moocaani Imino Dugaacufihi.

1 Jillɨ iicamaño agatyavequimaajirunoma chahahi, ɨɨjoho sitaaco imitɨco udugaacuubo. Łɨjoho cajaanɨhacho idiicaruubo, sita: Imitɨco, onooboro udugaacuubo, ɨɨro bu difiicoro toonofaño gañɨɨsuhi sita: Imitɨco, onooboro bu ɨɨjoho tobadɨro moonɨhicahi.

2 Magaajacuhi Moocaani imino udugaacuuboro tollɨ omoonɨmoco ijaadaco acɨfinoco.

3 ¿Nacu ɨɨjoho fɨne deesɨcɨnɨhi: Moocaani ɨdaasuno omoonɨnotɨ taajaji, onoobo? Jaaboro ɨɨjoho sitaaco iimitɨhallɨtɨ ɨdaasuno omoonɨhicaabo, bu diito omoonɨbadɨro moonɨhicahi.

4 ¿Nacu ɨɨjoho diimogotɨhi Moocaani imihuseque, bu ijaabɨcɨfifihicanoco; ɨɨjoho gaajatɨhi diibo imihuse ɨco dihimitɨco ejeevesusujirunoco?

5 Dijeebɨɨ aivo ɨco ucuhufomaño dihimitɨco deevesugotɨhi. Jaamaño dihallɨvɨro sihidɨ titibanɨhi Moocaani ɨco ɨdaasuno omoonɨjinoco

ufucu atyɨmecafetejino Moocaani imino udugaacuuboro ijaadaco acɨjifucuvɨ.
6 Tusumi jari jaadujiibo famoovaaco itɨcovoocɨvɨ iiminoco omoonɨɨboco iimineri, bu iimitɨnoco omoonɨɨboco iimitɨneri icano.
7 Jaamoco Moocaani imico, bu bocɨco icano iguiinomoco, ifinɨjitɨno fiivofeenedɨ iminoco su-ufenɨtɨmo omoonɨmoco ifinɨjitɨno fiivoco acɨjiibo.
8 Jaanotɨ sefano ɨdaasuno moonɨjiibo: Uujoho sihidɨ jeevahi, onoomoco, jaamoro miyaanoco ɨjɨɨvotɨmoro iimitɨnocoro eheetavomoco
9 sihidɨ aivoma ɨdaasuno icaji paryɨɨcɨno imitɨnoco omoonɨhicamedi, ɨmegavɨ judiomɨdi, tollɨro bu judiomɨ iicatɨmedi.
10 Jaanotɨ Moocaani acɨjiibo imico, bocɨco, sajeebɨɨco icano paryɨɨcɨno imino iicahicamoco, ɨmegavɨ judiomɨco, bu jaabadɨro judiomɨ iicatɨmoco icano.
11 Moocaanidi miyamɨnaa sabadɨro iicamaño.
12 Paryɨɨcɨno Moise tajɨɨbama achahamo imitɨco omoonɨmo finɨji totajɨɨbama chahamo. Jaanotɨ Moise tajɨɨbama iicacuurumo imitɨco omoonɨmo totajɨɨbafeenedɨ dugaacucafetejimo ifinɨqui.
13 Moocaani gaayɨcɨtɨhi totajɨɨbaco jillɨ tɨcovono uguubumoco. Jaanotɨ imino uguubumocoro imino iicamoco gaayɨcɨɨbo.
14 Jaanotɨ siicuumioto Moise tajɨɨbama chaharumo ijeebɨɨtɨro Moise tajɨɨba onoobadɨ moonɨmo. Jaamo Moise tajɨɨbama chaharumo, tollɨ ijeebɨɨ onoobadɨ omoonɨno. Toono diitedi tajɨɨbabadɨ jeevahi.
15 Iimihiicafeenedɨ gaajasumo ijeebɨɨfaño Moocaani tajɨɨbama iicanoco ijeebɨɨ diitoco

jɨɨbeguehi miyaano icanoco. Jaamoco ihesamaajere ufucu jɨɨbegueji iminoco, bu imitɨnoco icano omoonɨhicanoco.
16 Ufucu Moocaani paryɨɨcɨno miyamɨnaa toovono omoonɨhicanoco emeecɨɨboro jaaduji Jesucristofeenedɨ taajasujɨɨbogoco uujoho ɨjɨɨbogooboro eneehicabadɨ.

Judiomɨ Moise Tajɨɨbaguiino Icahi.

17 Jaanotɨ cajaatyohacho: Uujoho judiomɨoobo, onooboro Moise tajɨɨbafañodɨ icahi, bu Moocaani uco gaijɨhi, neehicahi.
18 Jaabo ɨɨjoho Moocaani jeebɨɨ onoobadɨ iicanoco gaajahi. Jaaboco ɨco Moise tajɨɨba gaajasuhi iimino ifiico dɨɨcɨqui.
19 Jaabo: Uujoho aivo gaajahi, onoomaño di-ito Moocaanico agaajatɨmoco jɨɨbeguejirahi, bu imitɨfaño iicamoco gaajasujirahibadɨ deesɨcɨnɨhi.
20 Agaajatɨmoco jɨɨbeguejirahi, bu uguubutɨmoco fajɨɨnɨjirahi, nooboro deesɨcɨnɨhi, tajɨɨbafaño miyaanoco, bu agaajanoco icano agaajamaño.
21 Jaarunofaño ɨɨjoho sitaaco ɨdɨɨbeguehicaabo, ¿collɨhi jaabo difiicoro dɨɨbeguehicatɨhi? Ɨɨjoho sitaaco: Mananidino, nooboro ɨdɨɨbeguehicaruubo, ¿collɨhi jaabo nanivahicahi?
22 Ɨɨjoho sitaaco: Sifigoma diicajirahana, eneehicaruubo, ¿collɨhi jaabo ɨɨjoho sifigoma diicahicahi? Ɨɨjoho sitaaco: Ɨjɨnɨtaco jɨɨheguehi, eneehicaruubo, ¿collɨhi jaabo jihovono caanimɨ iijano busumijeque nanihicahi?

23 Tajɨɨbafañodɨ quehe quehe diicarahi. Jaaru-
ubo Moocaanico nucufevesuhicahi diibo tajɨɨba
onoobadɨ omoonɨtɨmañо.
24 Mɨɨro Caatɨnɨhaamefañо noono: Amɨɨhai
tollɨ mihicamañо judiomɨ iicatɨmo Moocaaniditɨ
imitɨno iimaahicahi, noonoro.
25 Moise tajɨɨbaco imino moonɨruva dimeehe
nijequeque iquitɨcɨno ɨɨdi imijirahi. Jaanotɨ Moise
tajɨɨbaco imino omoonɨtɨhachiijɨ Moocaanita
iicatɨmobadɨ diicahi. ¿Jaanegui imeehe nijeque
iquitɨcɨnotɨ jinehejebaco mɨhɨcɨjitɨrahi?
26 Jaanotɨ iquitɨcɨratɨruubo tajɨɨba onoobadɨ
omoonɨɨbo imeehe nijeque iquitɨcɨnɨɨbobadɨ
gaayɨcɨcafetehi quitɨcɨratɨruubo.
27 Imeehe nijeque quitɨcɨratɨruubo tajɨɨba
onoobadɨ omoonɨhicaabo ɨco dihimitɨco
atyɨmesuji, ɨɨjoho tajɨɨbaco: Jii, eneehicatɨmañо
toohaamema diicaruubo, dimeehe nijeque
quitɨcɨnɨruubo icano.
28 Jaabo judioru jaaruubo Moocaani iimogobadɨ
omoonɨtɨmañо miya judiobadɨ jeevatɨɨbo. Jaano
tollɨro quitɨcɨnɨrumo ijeebɨɨfañodɨ imino imiyaavo-
gotɨmo miya quitɨcɨma icatɨno.
29 Jaanotɨ naha miya judio iicaabo Moocaani
iimogobadɨ ijeebɨɨfañodɨ omoonɨɨbo miya
quitɨcɨma iicaabo. Jillɨ aamefañо acaatɨnɨbadɨro
iicaqui icatɨno, bu mojeebɨɨfañо Moocaani Gaija
onoobadɨ miicaqui. Jillɨ omoonɨɨboco miyamɨnaa
imotɨhi, ɨdɨɨboro Moocaani imehi.

3

1 ¿Jaanegui collɨhi judiotɨ mihicajirahi? ¿Collɨhi
bu miquitɨcɨjirahi? neejirumo.

2 Jaarunofaño aivo sihidɨ imino judiomɨtɨ mihicano judiomɨco Moocaani ijɨɨbogoco aacɨumaño.
3 ¿Jaanaa mɨllɨjiru, diitotɨ saatoho imino imoonɨtɨruva? ¿Nacu jillɨ diito iicanotɨ Moocaani diitoco aacɨguunoco dumɨtɨɨcɨjirahi?
4 ¡Cha, tollɨ icatɨno! Tollɨ icarunehejehaca Moocaani iimihuseque jeevesutɨhi. Jillɨ Moocaani imino paryɨ miyaanoco onoobadɨ eetavehi, paryɨɨcɨno miyamɨnaafi bañɨfifirunaaca. Mɨɨro Caatɨnɨhaamefaño noono:

Iimiibotɨ diicaji dihimi icafeenedɨ, bu ɨco ɨnɨsumoro emeecɨrunotɨ imino dihiineji, onoonoro.

5 Jaanotɨ mohimitɨfeenedɨ Moocaani iiminoco saatoho gaajahi. Jaanoco jillɨ: Moocaani imitɨhi, monoonɨcɨhi mɨɨhaico ɨdaasuno diibo omoonɨmaño. Jillɨ miyamɨnaa esamaaje ɨmɨtacɨnɨmo noonɨcɨhi.
6 ¡Jaarunaa tollɨ icatɨno! Moocaani imitɨmɨnaafi iicaruva, ¿mɨllɨ bu jaabo miyamɨnaaco iimitɨhallɨtɨ ɨdaasuno moonɨjirahi?
7 Jaanotɨ saatoho esamaaje ɨmɨtacɨnɨɨbo neejirahi: Uujoho abañɨfifiibotɨ saatoho Moocaani miya iijɨco onoonoco agaajamoro janaanɨcɨ diiboco acahacɨsuhachiijɨ, ¿collɨhi jana uco imitɨmɨnaafibadɨ ɨdaasuno moonɨjiibo?
8 Jaaneguiiha iimitɨnoco momoonɨqui iiminoono isaaqui, nooboro. Jillɨ saatoho imitɨno esamaaimoro neehicahi mɨɨhaiva iminotɨno mɨjɨɨbeguehicanoco. Jaarumo tollɨ eneehicamo ɨdaasuno moonɨcafeteji toonovɨ ɨɨfotomo.

Famooro Mihimifitɨhi.

9 ¿Mɨllɨ jaanoco meneejirahi? ¿Nacu mɨɨhai
judiomɨ diito janaanɨcɨ mihimifihi? ¡Cha, tollɨ
icatɨno! Mɨɨro: Judiomɨ imitɨco, munuucuhi,
bu famoovaaco monoobadɨro, imitɨguiino paryɨ
famoovaro mihicahi.
10 Mɨɨro Caatɨnɨhaamefaño noono:
Iimimo chahahi, aivo saafiiba iiminoco
omoonɨɨbo chahahi.
11 Mɨɨjoho agaajamo chahahi. Mɨɨjoho chahahi
Moocaanico iguiinomo.
12 Famooro mɨtacuhi, iimitɨjɨri famooro
iimitɨhɨgovɨro fuucuuhi. Mɨɨhaiñooba iiminoco
omoonɨmo chahahi, aivo saafiiba chahahi.
13 Oono iijɨ cɨɨhojɨco mafaayɨcɨjirubadɨ jeevahi
aivo ɨdicuno ihiimaamaño. Jaamo bañɨfifihicamo,
ihiimaa jiinimo namitabadɨ jeevano imitɨno
moonɨsumo.
14 Sano iminotɨnocoro iimaamo aivonoonocoro.
15 Sitaaco iguijenɨjinojaagovɨro goovano foomo.
16 Ɨdaasuno moonɨmoro finɨsumoro ɨgomo.
17 Jaamo sajeebɨɨ icaco gaajatɨmo.
18 Moocaanico ɨñɨhicugonoco esamaaitɨmo, noono
Caatɨnɨhaamefaño.
19 Jaanoco magaajacuhi paryɨɨcɨno Moise
tajɨɨbafaño iicano totajɨɨbaguiino iicamedi
noono. Jaanotɨ famooro ɨllɨɨvomoro Moocaani
aivojɨguiino iminifetequi.
20 Mɨɨhaiñooba Moocaani ɨmefeene
gaayɨcɨcafetejitɨhi tajɨɨba onoonoco
omoonɨnofeenedɨ. Jillɨ tajɨɨba mɨɨhaico
mohimitɨco gaajasuhi.

Miyaavogofañodɨro Mataajatahi.

21 Jaanotɨ jisumi tajɨɨba uufocodɨ magaajahi
mɨllɨtɨ Moocaani mɨɨhaico agaayɨcɨnoco. Jaaruno-
faño tajɨɨba aamefaño, bu Moocaani iimaamɨnaa
aamefaño icano toono mataajajinohallɨtɨ ihiimaa-
cuno.
22 Jaanotɨ jino naha Moocaani mɨɨhaico
agaayɨcɨno Jesucristoco mimiyaavogonofeenedɨ.
Chahamo saatoho sita janaanɨcɨvɨ iicamo icano.
23 Famooro imitɨco momoonɨuhi. Jaamaño
Moocaani imi iijɨtɨ tehesino mihicahi.
24 Jaarunaa Moocaani famoocoro jillɨ iimihuseri
tɨcovono gaayɨcɨhi, Cristo Jesufañodɨ ataajasu-
cumaño.
25 Moocaani Cristoco miyamɨnaa imitɨhallɨvɨ
guijenɨsuhi. Jaamaño diito imiyaavuguusumi di-
itoco taajasuubo. Jillɨ moonɨubo iimihuseque
igaajasuqui sɨɨcɨjeo imitɨ icarunoco ajaabɨcɨuboro
jeecɨvotɨɨbo fatyuubo.
26 Jillɨ moonɨubo diibo Moocaani jisumihachuta
iimihuseneque igaajasuqui. Jaabo Jesuco
imiyaavogomoco agaayɨcɨcunofeenedɨ
gaajasuubo jisumihachuta iimihuseneque.

27 ¿Jaamaño mɨllɨ bu mofiicoro quehe quehe
mehesɨcɨnɨjirahi? Tollɨ mihicahicano chahacuuhi.
¿Collɨhi jaano tollɨ icatɨno? Cha, tajɨɨba onoonoco
momoonɨnotɨ icatɨno jillɨ Jesucristoco mimiyaavo-
gonotɨ.
28 Jaamaño magaajahi miyaavogofeenedɨro
Moocaani mɨɨnoco agaayɨcɨnoco. Jillɨ tajɨɨba
onoonoco momoonɨmaño icatɨno.
29 ¿Nacu Moocaani saatohoro judiomɨtahere?
¿Nacu bu tollɨro judiomɨ iicatɨmotahe icatɨno?
¡Janabuu! Tollɨro bu diitotahe.

30 Ɨdiɨboro Moocaani saafiiro iicamaño
miyaavogofeenedɨ gaayɨciɨbo judiomɨco, bu
judiomɨ iicatɨmoco icano.*
31 ¿Jillɨ miyaavogofañodɨ mataajahi,
monoomaño jaanegui nacu Moise tajɨibaco
imitɨno meneehi? ¡Cha, tollɨ icatɨno! Jillɨro
janaanɨcɨvɨ tajɨiba miyaano iicanoco meneehi.

4

Abrahamtɨ Magaajano.

1 Masɨi Abraham mɨihai judiomɨ eedeebeditɨ
mehesamaaiqui. ¿Nacu jinejeque fɨne gaayɨcɨubo?
2 Siinoco omoonɨunofeenedɨ Moocaani diiboco
igaayɨcɨuruva quehe quehe icaujiruubo. Jaaru-
ubo Moocaani ɨmefeenevɨ icatɨno.
3 ¿Naa mɨllɨ noono Caatɨnɨhaamefañoʔ Abra-
ham Moocaanico miyaavuguuhi. Jaamañoʔ dii-
boco Moocaani gaayɨcɨuhi, noonoro.
4 Jaanotɨ saatoho idudɨcamaaje jaadaco
agaayɨcɨno tɨcovono diiboco aacɨno icatɨno. Jillɨ
idudɨcamaajeque ajaaduno.
5 Jaanotɨ saatoho jinejeque moonɨtɨrumo
Moocaanico miyaaveguehi. Jaabo Moocaani
iimitɨrumoco agaayɨciɨboco miyaavogomo.
Jaamoco Moocaani gaayɨcɨhi jillɨ tɨcovono diiboco
imiyaavogomañoʔ.
6 Tollɨro bu David nuuhi: Imo imo icaabo saafi-
ico Moocaani agaayɨciɨbo. Jaaruno iimihusetɨ
agaayɨcɨno icatɨno.
7 Jillɨ David nuuhi:

---

* **3:30** Griego iijɨri: miyaavogofeenedɨ gaayɨciɨbo iimeehe nijeque iquitɨcɨnɨmoco, bu iquitɨcɨnɨratɨmoco icano, noono.

Imicani icamo jaatyo diito imitɨco Moocaani ubuusumo; diito imitɨco esafototɨibo ejeecɨvucuutɨno.
8 Imicani icaabo diibo imitɨco Moocaani ejeevesucuubo, nuubo.

9 ¿Nacu fɨne jino imo imo ica saatohoro imeehe nijeque iquitɨcɨnɨmedi? ¿Nacu bu fɨne tollɨro iquitɨcɨnɨratɨmedi? Mɨiro munuucuuhi, Abraham imiyaavuguumaño Moocaani diiboco agaayɨcɨunoco.
10 Jaaboco, ¿cusumi gaayɨcɨubo iimeeheque iquitɨcɨunobuunatɨ? ¿Nacu ɨmegavɨro? Toonobuunatɨ icatɨno, ɨmegavɨro.
11 Buunatɨ Abraham meehe quitɨcɨco gaayɨcɨuhi imiyaavuguunofeenedɨ diiboco Moocaani agaayɨcɨuno jɨibogobadɨ iicano. Jillɨtɨ Abraham paryɨicɨno imiyaavogomo caanitɨ icahi. Jaamo imeehe quitɨcɨratɨrumoco Moocaani tollɨro gaayɨcɨhi.
12 Miyaano Abraham imeehe iquitɨcɨnɨmo caanitɨ icahi. Moheedeebe Abraham iquitɨcɨrautɨsumi imiyaavuguubadɨ, imiyaavogomo caani eneejiruno. Jaamaño diito caani icatɨibo, iimeehequere iquitɨcɨumaño.

Moocaani Unuunoco Magaayɨcɨhi Miyaavogofeenedɨ.

13 Mɨiro Moocaani: Amɨihaico jiinɨjeque acɨji, nuuhi Abrahamco, iyaachimɨhaico icano; atajɨibaco omoonɨumaño acɨguutɨibo. Jillɨ imiyaavuguumaño Moocaani diiboco agaayɨcɨuboro: Jiinɨjeque acɨji, nuuhi.

14 Jaaneguiiha Moise tajɨibaco omoonɨmo
ɨdɨimoro Moocaani aacɨguunoco igaayɨcɨruva.
Jaaneguiiha jahi miyaavogo miyaano icacuutɨhi,
tollɨro bu Moocaani aacɨguuno miyaano
icacuutɨhi jahi.
15 Mɨiro tajɨiba mɨihaico gaajasuhi Moocaani
mohimitɨhallɨtɨ mɨinoco ɨdaasuno omoonɨjinoco.
Jaanotɨ tajɨiba achahahɨgo magaajatɨhi imitɨno mi-
hicanoco.
16 Jaamaño miyamɨnaa imiyaaveguenegui iha
Moocaani unuunoco acɨguubo tɨcovono,
paryɨicɨno Abraham iyaachimɨhaidi aivo miyaano
iicaqui. Jino Moocaani aacɨguuno ɨdɨimoro
Moise tajɨibaco omoonɨmediro icatɨno, tollɨro
buunajɨ Abraham imiyaavuguubadɨ paryɨ
imiyaaveguemedi. Jaamaño diibo Abraham
paryɨicɨno imiyaavogomo caanitɨ icahi
17 Moocaani ɨmefeenevɨ, diiboco Abraham
imiyaavuguubo ɨmefeenevɨ. Jillɨ Moocaani
Abrahamco Caatɨnɨhaamefaño neehi: Ɨco ficuuhi
ajashutɨmo miyamɨnaa caanitɨ, nooboro. Jaabo
Moocaani iguijevecuurumoco fiivoco acɨhi.
Jaabadɨro bu ifiivejitɨrunehejeque fiivusuubo.
18 Abrahamco Moocaani unuunoco
aatyɨmeratɨrunoco eesɨcɨnɨuboro miyaavuguubo.
Imiyaavogoma iicaumaño ajashutɨmo miyamɨnaa
caanitɨ icaabo. Moocaani diibo iseemema
iicautɨruuboco: Tonoodɨmeji diiyaachimɨhai,
unuunoco imiyaavuguumaño.
19 Jaasumi Abraham icauhi ciendɨno ficabavano
tɨcovoocɨvɨ. Jaaruubo jeevesuutɨhi imiyaavogoco,
diibo mogai Sara icano aivo amiyatɨsi iicacu-
umaño eseemevacuujitɨrunoco

20 guucɨbautɨɨbo. Bu tollɨro bañɨguutɨɨbo
Moocaani unuunoco. Jillɨro imiyaavuguuboro
esɨcɨnɨubo. Jaaboro Moocaanico imuuboro
21 esɨcɨnɨubo Moocaani imityari aacɨguuno imiy-
acarujinoco iyaachimɨhaiditɨ.
22 Jillɨtɨ diibo imiyaavogoco agaajauboro
Moocaani diiboco gaayɨcɨuhi.
23 Tollɨ diibo miyaavogoco Moocaani gaayɨcɨuhi,
toono diibo Abrahamditɨro caatɨnɨrautɨhi,
24 tollɨro bu mɨɨhaidi caatɨnɨumo. Mɨɨhai
miyaavogoco tollɨro Moocaani gaayɨcɨhi
mɨɨhai Jesu Mohaivojɨɨboco guijevefañotɨ
ubuheetesuuboco mimiyaavogomaño.
25 Jaabo Jesu mohimitɨhallɨvɨ acɨcafutuuhi igui-
jevequi. Jaaruubo siino buheeteuhi diibofeenedɨ
mɨɨhaico Moocaani igaayɨcɨqui.

5

Mohimitɨco Jesu Jaaducuuhi.

1 Jaamaño Moocaani mɨɨhaico momiyaavo-
gofeenedɨ mohimitɨco ubuusuuboro
agaayɨcɨcuumo, sajeebɨɨ Moocaanima
mihicacuuhi, Mohaivojɨɨbo Jesucristofeenedɨ.
2 Diiboco mimiyaavogonofeenedɨ Moocaanivɨ
mifiitɨvehi, diibo imihuseque magaayɨcɨqui.
Jaanofeenedɨ quehecuno mihicahi. Jaamoro
imo imo mihicahi ufucu Moocaani imifaño
mihicajinoco magaajamaño.
3 Toonotɨro imo imo mihicatɨhi, tollɨro bu
ɨdaasuno mihicarunofeenedɨ imo imo mihicahi,
toono fanoovaaco majaabɨcɨnoco mɨɨhaico
agaajasumaño.

4 Jaano majaabɨcɨnofeenedɨ Moocaani
ɨmefeenevɨ imino mihiinehi. Jaamo imino
mihiinomaño mehesɨcɨnɨhi Moocaani mɨɨhaico
imino omoonɨjinoco.
5 Jaanoco mehesɨcɨnɨno mɨɨhaico jeevesutɨhi
Moocaani mojeebɨɨnoco igaijɨri gahafusucuuhi
Igaijaco aacɨnofeenedɨ.
6 Mɨɨhairyo mofiico mataajasujitɨrahi. Jaanegui-
iha Cristo guijeveuhi paryɨɨcɨno imitɨmɨnaahallɨvɨ.
7 ¿Cajaanɨ fɨne guijevejirahi sifi Moise tajɨɨba
onoobadɨ omoonɨɨbohallɨvɨ, nacahajiru?
Jaarunaa fɨne tahɨ icaabo saafi iimihuseebehallɨvɨ
iguijevejiruubo.
8 Jaanotɨ naha Moocaani mɨɨhaico agaijɨnoco
ɨfusuuhi, mihiimifiitɨrumohallɨvɨ Cristo iguijeve-
unofeenedɨ.
9 Jaamaño jisumi Cristo iguijeveunofeenedɨ
mɨɨhaico Moocaani agaayɨcɨcuumaño,
diibofeenedɨ mataajacuuhi ɨdaasuno mɨɨhaico
Moocaani omoonɨjirunotɨ.
10 Itɨconɨ imɨnaatɨ mihicaurumo Moocaanima
sajeebɨɨ miminifutuuhi Illi mohallɨvɨ iguijeve-
unofeenedɨ. Jaamo sajeebɨɨ mihicacuumaño mag-
aajahi mataajajinoco diibo ubuheeteubofeenedɨ.
11 Jaano toonoro icatɨno. Tollɨro bu
Moocaanifaño imo imo mihicahi Mohaivojɨɨbo
Jesucristofeenedɨ. Mɨɨro diibofeenedɨ
Moocaanima sajeebɨɨ mihicacuuhi.

Adan, Cristo Iicamɨsiditɨ Pablo Iimaano.

12 Jaamaño saafi Adan onoobofeenedɨro
jiinɨjehallɨvɨ imitɨ jɨcafutuuhi. Jaano imitɨfeenedɨ,
bu tollɨro guijeve jɨcafutuuhi. Jaano guijeve

paryɨ miyamɨnaavɨ fatyuuhi famooro imitɨco
eheetavuumaño.
13 Tajɨɨba chahaunaaca ɨmegavɨro imitɨ
jiinɨjehallɨvɨ icacuuhi. Jaasumi tajɨɨba achahau-
maño imitɨco omoonɨuno gaajaveechurautɨhi.
14 Jaanotɨ tusumi Adan iicaudɨhitɨ Moise
iicaunohachuta guijeve imityama icacuuhi
imitɨco omoonɨumohallɨvɨ. Moocaani tajɨɨbaco
Adan ɨjɨɨhɨvuutɨmaño imitɨco omoonɨubadɨ diito
miyamɨnaa imitɨ icatɨhi. Jaabo Adan jaadi Cristo
asaaujiibo jɨɨbogobadɨ iicaubo.

15 Jaaruno Adan imitɨ oovɨcɨcafotono ɨfototɨhi
mɨɨhaico Moocaani aacɨnovɨ. Mɨɨro saafi Adan
imitɨfeenedɨ famooro guijeveuhi. Jaanotɨ
Moocaani mɨɨhaico tɨcovono taajasuco acɨhi,
saafiiro Jesucristofeenedɨ. Jino aivo allɨnoocɨvɨ
guiraahi, ajashutɨmoco imino omoonɨjino.
16 Saafi imitɨro ɨfototɨhi Moocaani mɨɨhaico
taajasuco aacɨnovɨ. Saafiiro imitɨco omoonɨuno
famoohallɨvɨro javuvehi. Jaabadɨro bu
miyamɨnaa sihidɨ imitɨco moonɨrumoco
Moocaani tɨcovono taajasuco acɨhi.
17 Mɨɨro saafi imitɨfeenedɨro guijeve mityatehi
famoohallɨvɨro. Jaano janaanɨcɨ imi tɨcovono
Moocaani agaayɨcɨmo mityano icaji bohofifaño
saafiiro Jesucristofeenedɨ.

18 Jaamaño saafiiro Adan imitɨfeenedɨ famooro
ɨdaasufaño icahi. Jaanotɨ Jesucristofeenedɨ
famoocoro Moocaani agaayɨcɨɨboro bohofico
acɨhi, diiboro Cristo omoonɨuno Moocaanidi
iimiumaño.
19 Mɨɨro saafi guubutɨɨfeenedɨ ajashutɨmohallɨvɨ
imitɨ javuvuuhi. Jaanotɨ bu saafi guubufeenedɨ

ajashutɨmoco Moocaani gaayɨcɨji.

20 Jaamañoo tajɨɨba saauhi imitɨco omoonɨno ihatyɨmecafetequi. Imitɨ ajashutɨrunaaca, Moocaani mɨɨhaico agaijɨno aivo allɨnoocɨvɨ.

21 Jaabadɨ imitɨ imityari guijeveque ɨsɨvaubadɨro bu Moocaani imi iijɨ mitya iguiraatono mɨɨhaico diibovɨ ifiitɨvusuqui. Jaano mɨɨhaico ifinɨjitɨno fiivoco ihacɨqui Mohaivojɨɨbo Jesucristofeenedɨ.

6

Mohimitɨ Ifiico Mifinɨsucuuhi, Cristodiro Mihicacuuhi.

1 ¿Jaanoco mɨllɨ meneeji? ¿Imitɨco moonɨmoro mihicaji toonotɨ mɨɨhaima Moocaani gaijɨ iguiraatequi?

2 ¡Tollɨ icatɨno! Mɨɨhai mohimitɨ ifiico miguijenɨcuumo, ¿mɨllɨ bu jaamo imitɨfañoo icamoro mihicajirahi?

3 ¿Nacu amɨɨhai magaajatɨhi nitɨ Cristo Jesujaago mɨɨhaico iminiiyuno eneejirunoco? Jaabadɨro diibo guijevefañoo mɨɨhaico iminiiyuno eneejiruno.

4 Jaamañoo nitɨsumi Cristoma sano miguijevemere mɨcɨɨcafotonobadɨ jeevahi. Jillɨ mohimitɨ ifiico mejeevesucuunoco, eneejiruno. Bu tollɨro mubuheetemere bohono ifiima mihicano siino imitɨco momoonɨjitɨno eneejiruno oono Cristo Caani mitya imiri guijevefañotɨ ubuheeteubadɨ.

5 Cristofañoo mihicacuuhi. Jaanegui mihicacujitɨhi mohimitɨ ifi onoobadɨ. Jaanotɨ bohono ifi onoobadɨro mihicacuhi, oono Cristo iguijeveunotɨ ubuheeteubadɨ.

6 Mɨɨhai imino magaajacuuhi itɨconɨ mihicauno
ifi Cristoma etetecucafutucuunoco, mɨɨhai ifi
iimitɨnoco iimeguehicano ifinɨcuuqui. Jaamoro
siino imitɨ jɨjovoto icacuutɨmo miicaqui,
mɨɨno aivojɨɨbo atajɨɨbanoco momoonɨnɨcɨbadɨ
moonɨcuutɨmo miicaqui.
7 Mɨɨro iguijevecuumo imitɨ mityatɨ sihɨgovɨ
icacuuhi.
8 Mɨɨhai mohimitɨ ifiico mejeevesusumi
Cristoma sano miguijevecuumobadɨ jeevahi.
Jaanotɨ mehesɨcɨnɨhi diiboma sano mihicajinoco.
9 Jaamaño magaajahi safooro Cristo guijeve-
fañotɨ ubuheeteubo siino uchuumucuujitɨnoco.
Guijeve diibohallɨvɨ janaanɨcɨ imityama chahacu-
uhi.
10 Mɨɨro Cristo sano paryɨɨcɨno imitɨhallɨvɨ
safooro guijevecuuhi. Jaabo ubuheeteubo
Moocaanidiro icacuuhi.
11 Jaabadɨro bu amɨɨhai imitɨco mo-
moonɨcudino. Jaarumo Moocaani iimogobadɨro
mihicaji Cristo Jesufaño mihicamaño.
12 Jaaneguiiha amɨɨhai ifi iguijeveji ifihallɨvɨ
imitɨco mimityacarusucuudino, amɨɨhai ifi
iimoyɨɨcɨnehejeque momoonɨnofañodɨ.
13 Amɨɨhai ifiico imitɨguiinovɨ mificuudino.
Jillɨro Moocaanijaagovɨro miminifoto
iguijevecuumo siino ubuheeteme iicanɨcɨbadɨ.
Amɨɨhai ifiico Moocaanidi mificu iiminocoro
momoonɨqui.
14 Mɨɨro imitɨ amɨɨhaihallɨvɨ mityacuujitɨhi.
Amɨɨhai tajɨɨbaguiino mihicacuutɨhi Moocaani
gaijɨfaño mihicacuumaño.

Jeecɨvomɨnaavɨ Oovɨcɨno.

15 ¿Jaaneguiiha mɨllɨ meneeji? ¿Imitɨco momoonɨji
tajɨɨbaguiino icatɨmo Moocaani imihusefañoro mi-
hicacumaño? ¡Cha, tollɨ meneejitɨrahi!
16 Amɨɨhairyo imino magaajacuuhi sifiguiino
jɨjovonotɨ miminifutusumi diibo atajɨɨbanocoro:
Jii, meneehi. Jaabadɨ mihicatahi ifinɨjitɨno
guijeveque aacɨnoguiino. Jaanotɨ Moocaani
atajɨɨbanoco: Jii, monoohachiijɨ ɨtɨcovono ifiima
mihicaji.
17 Jaamaño uujoho Moocaanico imehi; itɨconɨ
amɨɨhai imitɨ jɨjovoto mihicaurumo, amɨɨhai
jeebɨɨfañodɨ magaayɨcɨcuuhi toono jɨɨbogojaagovɨ
miminifutucumaño.
18 Imitɨtɨ mataajacuumo imino jeecɨvomɨnaatɨro
mihicacuuhi.
19 Miyamɨnaa ihiimaanɨcɨbadɨ iimaahi amɨɨhai
jeebɨɨtɨro magaajajitɨrahi jinooco. Jaabadɨ amɨɨhai
itɨconɨ amɨɨhai ifiinoco, fanoova ɨɨdicunoono
iimitɨnoco icano momoonɨqui mificuubadɨro,
bu jisumi amɨɨhai ifiinoco mificu ɨtɨcovono ifi
eetavoguiiharo ijeevadɨ Moocaanidiro iicaqui.
20 Amɨɨhai imitɨ jɨjovototɨ mihicausumi ɨtɨcovono
ifi ica eetaveguiiha mihicautɨhi.
21 ¿Jinejeque nacu mɨhɨcɨuhi tonehejetɨ toono
amɨɨhai jisumi munucufegueneti? Mɨɨro toono
guijevejaagovɨro mɨɨnoco asatyono.
22 Jaanotɨ jisumi imitɨ mɨɨnoco ɨjɨjuvusunotɨ
mataajacuumo Moocaaniguiiharo mihicacuuhi.
Jino naha ɨdɨɨnocoro amɨɨhaidi iimino. Mɨɨro
amɨɨhaico Moocaaniguiiharo ficuuno. Jaanoro
ifinɨjitɨno fiivojaago satyono.
23 Mɨɨro imitɨ jaada ifinɨjitɨno guijeve. Jaanotɨ
Moocaani aacɨno ifinɨjitɨno fiivo Cristo Jesu Mo-

haivojɨibofeenedɨ.

7

Taabavavɨ Oovɨcɨno.

1 Tañahabomɨ, amɨihai tajɨibaco magaajacuumo, magaajahi tajɨiba mityaguiino mihicafinoco mochoomotɨnohachuta. Jaanotɨ miguijevenebuunatɨ toojiinɨje tajɨibatɨ mataajacuumo.

2 Mɨiro gaigo atajevacuugo aijɨvɨ gataacɨnɨhi tajɨiba onoobadɨ aijɨ iguijevetɨnohachuta. Jaanotɨ aijɨ iguijevecuudɨ toono tajɨiba, diigoco diibovɨ agataacɨnɨsuhicanotɨ taajacuugo.

3 Jillɨ iicamaño aijɨ icanaaca sifiima iicago ajeva imitɨco eetavehi. Jaanotɨ aijɨ iguijevecuudɨ tɨcovono minifutucuugo. Jaadɨ ɨvɨ sifiico atajevaruno, toono ajeva icatɨno.

4 Jaabadɨro bu amɨihai tañahabomɨ, jisumi Cristotaro mihicacuuhi, uchuumucuumo tajɨibaguiino iicacuutɨbadɨ mihicacumaño, Cristojaagovɨro miminifutucuuhi. Jaamo jisumi Cristo guijevefañotɨ ubuheeteubotaro mihicacuuhi Moocaanidiro imino momoonɨmoro mihicacuqui.

5 Jaanotɨ mɨihai moheedehifi iimogobadɨ momoonɨhicausumi tajɨiba nuuhi: Momoonɨdino, unuurunoco janaanɨcɨvɨro momoonɨhicauhi. Jaano mɨihaico guijevefaño satyuuhi.

6 Jaarumo jisumi uchuumucuumo tajɨiba mityaguiino iicacuutɨbadɨ, mihicacuuhi. Jaamaño toonotɨ mataajacumaño Moocaanicoro mejeecɨvucuuji bohofiri Moocaani Gaijafeenedɨ eedeetajɨiba acaatɨnɨcɨnɨnofañodɨ mihicacuutɨmo.

Imitɨ Mɨino Ififaño Iicano.

7 ¿Jaanoco, mɨllɨ meneeji? ¿Tajɨɨba nacu imitɨhi?
¡Tollɨ icatɨno! Uujoho imitɨco gaajajitɨrahi tajɨɨba:
Imitɨ, inootɨruva. Mɨɨro uujoho gaajajitɨrahi
sitaanoco mihimogono imitɨ iicanoco, tajɨɨba:
Sitaanoco diimeguejirahana, inootɨruva.
8 Toonofeenedɨ imitɨco gaajacuruubo
mejeevesutano janaanɨcɨ imeguehicauhi
imitɨnocoro. Jaanotɨ tajɨɨba achahahɨgo
gaajaratɨno imitɨno mihicaruno.
9 Safoono uujoho tajɨɨbaco agaajautɨsumi imono
icaurahi. Jaanotɨ tajɨɨba agasecuudɨ uco imitɨco
esaayuvauhi. Jaanotɨ uujoho gaajacuuhi igui-
jeveujinoco.
10 Jillɨ moonɨuno tajɨɨba fiivoco aacɨvauruno.
Jaaruno aacɨtɨnoro jillɨro uco ifinɨjitɨno guijeve-
faño ficuuhi.
11 Tajɨɨbaco imino omoonɨɨboro ifinɨjitɨno fi-
ivoma fɨne iicaji, nuurunaaca tahimitɨco gaajasu-
uno. Jaaneri cɨɨjɨgaifaño efeejinoco gaajacuuhi.
Jillɨ tahimitɨ toono tajɨɨbafeenedɨ uco bañɨuhi.
12 Jaaruno toono Moise atajɨɨbauno imitɨno
icatɨno. Jillɨro aivo imino paryɨ Moocaani unuuno
imino tɨcovono.
13 ¿Jaaneguiiha nacu fɨne jino imi tajɨɨba uco gui-
jenɨuhi? ¡Cha, tollɨ icatɨno! Imitɨ uco guijenɨuhi.
Jaanotɨ tajɨɨbafeenedɨ magaajahi toono imitɨ aivo
iimitɨnoco.
14 Magaajacuuhi tajɨɨba Moocaani Gaijatɨ
asaanoco. Jaanotɨ tafi jillɨ tɨcovo miyamɨnaa ifi
imitɨ jɨjovonotɨ iicano.
15 Uujoho gaajatɨhi mɨllɨtɨhacho fɨne
tollɨ iicanoco. Iimogonoco omoonɨtɨɨboro,
iimogotɨnocoro ɨjɨɨhegueneque moonɨhicahi.

16 Uujoho: Imitɨno, onoobadɨ bu tajɨɨba: Imitɨno,
onoomaño tajɨɨba miyaano.
17 Jaamaño uujoho toono omoonɨnoco
imogotɨrahi. Jaarunaa imitɨ tafaño iicano
moonɨsuhicahi.
18 Uuro gaajahi tafifaño iimino aivo
achahanoco. Iiminocoro omoonɨnoco imogorahi.
Jaaruubo moonɨhicatɨhi.
19 Iiminoco iimugurunoco moonɨhicatɨhi,
iimitɨnoco iimogotɨrunocoro moonɨhicahi.
20 Jaabo iimogotɨnocoro omoonɨɨbo,
uujoho moonɨhicatɨhi imitɨ tafifaño iicano
moonɨsuhicahi.
21 Jaamaño jillɨ uudi icahicano; iiminoco
omoonɨjirusumi iimitɨnocoro moonɨhicahi
tafifaño sano imitɨro iicamaño.
22 Tajeebɨɨfañodɨ Moocaani tajɨɨbaco imogorahi.
23 Jaarunaaca tafifaño iicano tajeebɨɨfañodɨ
iimugurunoco tɨhɨɨsuhicahi; imitɨ tafiico isisɨnoro
atajɨɨbacumaño.
24-25 Mɨɨro tajeebɨɨ tajɨɨbahicahi Moocaani
onoobadɨ moonɨqui. Jaarunaaca tafi uco
imitɨjaagovɨro satyehicahi. Ɨdaasucaniji fɨne
uujoho. ¿Mɨɨjoho fɨne uco taajasuji jino ifinɨjitɨno
guijevefaño asatyono ifiitɨ? Ɨdɨɨboro Moocaani
uco taajasujirahi, Mohaivojɨɨbo Jesucristofeenedɨ.
Jaamaño ¡Moocaanicoro mihimehi!

8

Moocaani Gaijafañodɨ Iicano Ifi.

1 Jaanotɨ jisumi Cristo Jesufañodɨ iicacuumo
ɨdaasuno moonɨracuujitɨhi.

2 Mɨɨro Moocaani Gaija fiivoco Cristo
Jesufeenedɨ aacɨɨbo tajɨɨba uco taajasuhi imitɨ
jɨjovoobotɨ, ifinɨjitɨno guijeve mityatɨ icano.
3 Mɨɨro Moise tajɨɨbafeenedɨ mɨɨhaiñooba
taajajitɨrahi. Tajɨɨbaco saatohoba miyamɨnaa
imino moonɨjitɨrahi iniinovamaño. Jaanotɨ
naha Moocaani ɨdɨɨbocoro Illico galluuhi
miyamɨnaafi ifiitɨ iminiiyuuboro. Jaabo
iguijeveunofeenedɨ imitɨco guiinonɨubo, mɨɨhaico
imitɨ guiinonɨcuutɨno iicaqui.
4 Jillɨ moonɨubo Moise tajɨɨba onoobadɨ meheetavehicautɨneguiiha, jillɨro tajɨɨba onoobadɨ imino
miicaqui. Mɨɨro mofi onoobadɨ mihicacuutɨhi,
Moocaani Gaija onoobadɨro mihicacuuhi.
5 Mɨɨro ifi onoobadɨro iicamo ifi onoonehejequere moonɨfihi. Jaanotɨ Moocaani Gaija
onoobadɨ iicamo toonojaagovɨro ijeebɨɨ icahi.
6 Mofi onoonocoro momoonɨno guijevejaagovɨro mɨɨnoco satyehi. Jaanotɨ Moocaani
Gaija onoonoco momoonɨno mɨɨnoco satyehi
sajeebɨɨ, bu fiivo icanojaago.
7 Jaanotɨ ifi onoonocoro omoonɨhicamo
Moocaanimɨnaatɨ icahi. Jaamo iimogotɨmo, bu
imityama chahamo diibo tajɨɨbaco omoonɨjirumo.
8 Jaamaño ifi onoobadɨro iicahicamo Moocaanico imo imo moonɨtɨhi.
9 Jaanotɨ amɨɨhai, amɨɨhai ifiguiiharo mihicatɨhi,
Moocaani Gaijadiro mihicahi diibo Gaija
amɨɨhaifaño iicacuumaño. Jaamaño Cristo
Gaijama iicatɨmo Cristota icatɨmo.
10 Jaanotɨ Cristo amɨɨhaifaño iicahachiijɨ amɨɨhai
ifi imitɨri guijeveji. Jaarunaaca amɨɨhai jeebɨɨ
buheehi, Moocaani agaayɨcɨcumaño.

11 Cristoco guijevefañoti ubuheetesuubo Gaija
amiihaifaño iicahachiiji, diiboro Moocaani
amiihai ifi echeemejirunoco bohofiti acijiibo diibo
Moocaani Gaija amiihaifaño iicanofeenedi.
12 Jaamaño tañahabomi, miihai Moocaanigui-
iharo mihicacuuhi.
13 Jaanoti amiihai, amiihai ifi onoobadiro mi-
hicahachiiji miguijeveji. Jaanoti Moocaani Gai-
jafeenedi amiihai ifi imitinoco atajiibahicanoco
mejeevesuhachiiji mihicaji.
14 Paryi famooro Moocaani Gaija onoobadi
iicamo Moocaani seemeti icahi.
15 Miiro amiihai miinoco ijijuvusuno
gaijaco magaayicihinitihi, siino toonofañodi
miñihicuguequi icatino, miinoco Moocaani
seemeti eheetavono Gaijaco magaayicuhi. Jaamo
Togaijafeenedi Moocaanico meneehi: Ɨijoho
Guihirubi, monooniciihi.
16 Jaabo diiboro Moocaani Gaija jiibeguehi mo-
jeebiifaño miihai Moocaani seeme mihicanoco.
17 Jaamo miihai diibo seeme mihicamaño
magaayiciji Moocaani aaciigonoco. Jaamo toonoco
magaayiciji sano Cristoma. Jisumi diibo idaasuno
iicaubadi mihicamo tolliro ufucu diiboma
ihaivojifaño sano imo imo mihicaji.
18 Jisumi idaasuno mihicaruno sihidi jeevatihi
iifototino aivo ufucu imino mihicajinovi.
19 Paryi fanoova Moocaani ifiivusuudino,
Moocaani seeme ihifusucafetejifucuco
ihatyimequi sihidi iimogonoro teemehicahi
miyaminaa icatiruneheje.
20 Jaaruno paryi fanoovaaco Moocaani ifiivusu-
uruno Adan imitinoco omooniusumi Moocaani

afaijacuuno imicuutɨhi. Jaarunofaño esɨcɨnɨno,
21 toonoco unucusuhicanotɨ, ifinɨsuhicanotɨ
icano ufucu ataajasucafetejinoco. Jaano
Moocaani seeme ufucu imino ataaja-
sucafotonofeenedɨ, bu tollɨro fanoova
taajasucafetejino.
22 Magaajacuuhi paryɨ fanoovaaco Moocaani
eheetavuuno jisumihachuta, acanɨfehicanoco
gaigo iseemevaqui aivogo acanɨfonɨcɨbadɨ.
23 Jaano ɨdɨɨnoro toono ɨdaasuno icatɨhi. Tollɨro
bu mɨɨhai, ufucu sinehejeque sihidɨ magaayɨcɨji.
Jaanotɨ jisumi Moocaani Gaijamaryehiica
mihicahi. Mojeebɨɨfañodɨ mahaivovomoro
meteemehi Moocaani ufucu iseemetɨ mɨɨhaico
agaayɨcɨjifucuco. Jaaneri mofi ataajacafetejinoco.
24 Mɨɨro Moocaani Jesufeenedɨ mataajaji,
eneehicanoco mehesɨcɨnɨhicanofeenedɨ
mataajahinɨcuuhi. Jaanotɨ mahatyɨmecuunoco
mehesɨcɨnɨno toono esɨcɨnɨ icatɨno. ¿Ma-
hatyɨmecuunoco collɨhi bu mehesɨcɨnɨjirahi?
25 Jaanotɨ mahatyɨmetɨnoco mehesɨcɨnɨmo tollɨ
icarunofaño majaabɨcɨmoro meteemehi.
26 Jaamaño Moocaani Gaija mɨɨhaico miniino-
varumoco amusuhicahi, Moocaanima imino mi-
hiimaanoco magaajatɨmaño. Jaabo Moocaani
Gaija mohallɨvɨ dilluhicahi Moocaanico siijɨri ma-
gaajatɨrujɨri.
27 Jaabo Moocaani famoo jeebɨɨnofañooco agaa-
jaabo gaajahi mɨllɨ Igaija eneejirunoco. Jaabo
Igaija diiboco ijeebɨɨ onoobadɨ dilluhicahi diibota
iicamohallɨvɨ.

Fanoohallɨvɨ Mimityano.

28 Magaajacuuhi Moocaani diiboco agaijɨmedi
fanoovaaco imino omoonɨnoco, jaamo diitoco cu-
uhuvaubo ijeebɨɨ onoobadɨ.
29 Sɨɨcɨjetɨro Moocaani agaajacuumoco
ɨmegavɨro ijeevadɨ dugaacucuubo, Illibadɨro
iicaqui. Jaamo ajashutɨmofeenetɨ, Illi diito
amiyaabotɨ iicaqui.
30 Jaamoco Moocaani sɨɨcɨjetɨro udugaacucu-
umoco bu tollɨro coovaubo. Jaamo ocoovau-
moco gaayɨcɨubo. Jaamo agaayɨcɨumoco, bu tollɨro
ihaivojɨco acɨubo.
31 ¿Jaanoco bu mɨllɨ meneejirahi? Moocaani bu
mojaagodɨ iicacuunofaño, momɨnaa mɨɨhaico gui-
inonɨcujitɨrahi.
32 Mɨɨro Moocaani Illi icaruuboco mɨɨhaiditɨ
gaijɨtɨɨbo paryɨ mohallɨvɨ acɨubo iguijevequi. ¿Mɨllɨ
bu jaabo mɨɨhaico sano Illima fanoovaaco acɨtɨɨbo
icajirahi?
33 ¿Mɨɨjoho bu Moocaani ananɨcuumoco: Iimitɨ,
neejirahi? Ɨdɨɨboro Moocaani agaayɨcɨɨbo iimimo
unuucuumoco.
34 ¿Mɨɨjoho bu jaamoco iimitɨ neejirahi? Ɨdɨɨboro
Cristo mohallɨvɨ iguijeveubo ubuheeteubo.
Jaabo Moocaani miyanaagonovɨ jisumi iicaabo
mohallɨvɨ Moocaanima ihiimaaqui.
35 ¿Mɨɨjoho nacu mɨɨhaico Cristo gaijɨtɨ
dugaacujirahi? ¿Nacu fɨne ɨdaasuno
mɨɨnoco omoonɨneheje? ¿Nacu fɨne mɨɨnoco
ɨtɨhɨɨsuhicaneheje? ¿Nacu fɨne Moocaani iijɨhallɨtɨ
mɨɨnoco ijɨɨheveneheje? ¿Nacu fɨne ajeba? ¿Nacu
fɨne gaachehutɨ mucuujɨvaachuneheje? ¿Nacu
fɨne mutujaavoneheje? ¿Nacu fɨne guijeve? Cha,
chahano.

36 Caatɨnɨhaamefaño onoobadɨ mihicahi. Jillɨ
Caatɨnɨhaamefaño noono:
Moocaanihallɨtɨ mɨɨhaico fahiijɨvaro gui-
jenɨguehicamo. Ovejamɨco iguijenɨqui
asatyonɨcɨbadɨ mɨɨhaico moonɨhicamo,
noonoro.
37 Jaarunehejefañotɨ mityano mihicahi, jaadi Jesu
mɨɨhaico agaijɨubofeenedɨ.
38 Jaamaño uujoho gaajahi chahano jineje
mɨɨhaico Moocaani agaijɨnotɨ udugaacujiruno
guijeve icaruno, bu fiivo icaruno, bu Moocaani
toomomɨnaa icarumo, mityano icaruno, bu
iimitɨno gaijano icaruno, jisumi iicaneheje, bu
ufucu iicajineheje icaruno,
39 bu caamo iicaruneheje, jiinɨje dojɨbavɨ
iicaruneheje icaruno, chahano aivo sanooba
Moocaani ifiivusuuno mɨɨhaico udugaacujiruno
Moocaani Cristo Jesu Mohaivojɨɨbofeenedɨ
mɨɨhaico agaijɨnoco ɨɨfusuunotɨ.

9

Moocaani Israel Cuumico Ɨɨcɨumo.

1 Miyaanoco neehi, Cristoco imiyaavugucu-
umaño bañɨtɨhi. Mɨɨro tahesamaajeque Moocaani
Gaija ɨtɨcuvusuubo uco jɨɨbeguehi miyaano
iicanoco.
2 Aivo ɨdaasuno icahi tajeebɨɨfaño fahiijɨvaro
ɨdaasuno aivo icahicahi.
3 Jaaneguiiha uuro taacuumiotohallɨvɨ Cristotɨ
sihɨgovɨ, bu Moocaani ɨmucugaiguiino icajirahi
toono tollɨ iicano tayotoco itaajasujiruva.
4 Mɨɨro diito Israel iyaachimɨhai. Jaamoco
Moocaani iseemetɨ agaayɨcɨcuumo. Mɨɨro

diitofeenevɨ Moocaani icauhi ihaivojɨ ifiima. Jaaboro diitoco unuunoco acɨubo, Moise tajɨɨbaco, Moocaanico iijafaño iimejinehejeque, imino moonɨji unuunehejeque icano acɨubo.

5 Jaamo motadimɨhai iyaachimɨhai diito iicamofañotɨ Cristo imiyamɨnaafivuuboro saauhi. Jaabo Moocaani fanoohallɨdɨ iicaabo. Jaaboco fahiijɨvaro mihimo. Fɨne.

6 Jaabo Moocaani iijɨ imiyaavotɨno icatɨno. Paryɨ Israel cuumifaño ifiivurumo miya israelmɨbadɨ icatɨhi.

7 Jaabadɨro Abraham seeme paryɨ imiya seeme icautɨhi. Mɨɨro Moocaani diiboco nuuhi: Isaacfeenedɨro diiyaachimɨhaima diicaji, nuubo.

8 Jillɨtɨ magaajahi tuucuumitɨ ifiivomo paryɨ Moocaani seeme iicatɨnoco. Jillɨ ɨdɨɨmoro Moocaani unuubotɨ ifiivomo Abrahamtɨ imiya iyaachimɨhai iicamo.

9 Mɨɨro jino Abrahamco Moocaani unuuno: Łco unuufucu gaseji. Jaasumi diitaaba Sara gaifiico seemevaji, nuubo.

10 Jaano toonoro icatɨno, Rebeca achimɨsiu saafi seemenetɨsiruu moheedeebe Isaac seemenetɨsi.

11-13 Jaamɨsi fiivuutɨnaaca bu iimino, iimitɨnoco icano moonɨutɨmɨsihaaca Moocaani Rebecaco nuuhi: Diitɨsitɨ ihamiyaabo iguihooboco jeecɨveji, nooboro. Jaano jino bu tollɨro Caatɨnɨhaamefaño onoobadɨro neehi: Jacobco gaijɨhi. Jaanotɨ Esauco jɨɨheguehi, nooboro. Jillɨtɨ magaajahi Moocaani miyamɨnaaco omoonɨrunehejeque jeecɨvotɨɨboro iimogobadɨ ɨɨcɨnoco.

14 ¿Jaanoco bu mɨllɨ: Moocaani imitɨhi, meneejirahi? ¡Tollɨ icatɨno!

15 Mɨɨro Moiseque nuubo: Iimogomoco gaijɨji bu
diitocoro ɨɨdaasugueji, nooboro.
16 Jaamaño miyamɨnaa mihimogonotɨ, bu
toonegui mesefaquimaaiñotɨ icatɨno. Jillɨ
Moocaani ɨɨdaasugomaño.
17 Mɨɨro Caatɨnɨhaamefaño Moocaani Faraoco
nuuhi: Łco aivojɨɨbotɨ ficuuhi, tamityaco ɨɨvɨ
ɨɨfusuqui. Jaanofañodɨ tamomoco gaajasuqui
fanoojiinɨjeri, nooboro.
18 Jaamaño iimogomoco ɨdaasugoobo.
Jaabadɨro bu saatoho jeebɨɨco Moocaani
iimogobadɨ cuhufutusuubo.

19 Jaano bu tollɨ icanaaca, ¿mɨllɨtɨ jaabo
Moocaani miyamɨnaa imitɨco neejirahi? ¿Nacu
mɨɨjoho diibo onoonoco: Chahano, neejirahi? Jillɨ
fɨne uco saatoho noonɨcɨhi.
20 ¿Nacu mɨɨjoho ɨɨjoho, Moocaanima
denaauqui? ¿Nacu nɨfaquihillu tohilluco
eheetavooboco: ¿Collɨhi uco jillɨ deetavehi?
neejirahi?
21 Mɨɨro guirihilluno nicumɨnaafi sabaatɨro si-
ibadɨje iimogobadɨ eetavejirahi; sabaatɨro eetave-
jiruubo sahilluco iimihilluco, bu tobatɨro sihilluco
eetavejiruubo oovosɨɨtɨhillu fanoova eetavogui-
iha.

22 ¿Jaanoco bu mɨllɨ Moocaanidiẗ meneejirahi?
Jaabo imitɨno iicahicamo ufucu ifinɨsujimoco
ɨdaasuno moonɨjiruubo. Jaaruubo jaabɨcɨhicahi
imityaco igaajasuqui.
23 Jillɨ moonɨɨbo ihaivojɨ sihidɨ ejeevanoco igaa-
jasuqui. Mɨɨro mɨɨhaico ɨɨdaasugooboro sɨɨcɨjetɨro
ificucuumo ihaivojɨfaño miicaqui.

24 Mɨɨro mɨɨhaico Moocaani judiomɨfañotɨ ɨcɨhi,
bu tollɨro saatohoco judiomɨ iicatɨmofañotɨ ɨcɨɨbo
icano.
25 Oseas onoobo aamefaño jillɨ caatɨnɨcɨnɨno:

Ufucu: Taacuumi, Moocaani neeji diibo cuumi iicautɨrucuumijeque. Jaacuumijequere agaijɨutɨrucuumijeque: Amɨɨhaico gaijɨhi, neejiibo.

26 Amɨɨhai taacuumi mihicatɨhi, unuurumañovɨro
mihicarumoco: Moocaani uujoho iicaabo seeme,
monoocafeteji, noono.
27 Jaanotɨ Isaia israelmɨditɨ nuuhi: Is-
rael iyaachimɨhai ajashutɨno muuaijɨnio
jiinɨgaiyɨhaidɨmo icarumotɨ mɨɨdɨmoro
taajasucafeteji.
28 Mɨɨro Aivojɨɨbo jiinɨjehallɨvɨ paryɨ unuunoco
goovano moonɨjiibo, nooboro.
29 Mɨɨro itɨconɨ tollɨro diiboro bu Isaia nuuhi:

Niqueje Aivojɨɨbo sihidɨ ejeevaabo mɨɨhaico ihatyucaruutɨruva, Sodoma, Gomorra icano iicaubadɨ mihicajirahi, nooboro.

Miyaavogofeenedɨ Imino Omoonɨno.

30 ¿Mɨllɨ bu jaanoco meneejirahi? Judiomɨ
iicatɨmo tajɨɨbafeenedɨ Moocaani diitoco
igaayɨcɨqui guiinotɨrumo gaayɨcɨcafetehi
miyaavogofeenedɨ.
31 Jaanotɨ israelmɨ moonɨhicauhi diitoco
Moocaanivɨ ɨɨfutusujiruno tajɨɨbaco. Jaarumo
toonovɨ ɨfutuutɨhi.
32 ¿Jaamo mɨllɨtɨ ɨɨfutuutɨmo? Etɨ bu diitoco
agaayɨcɨsuujiruno miyaavogojaagovɨ ijeebɨɨ
iicautɨmaño jillɨ iinoro omoonɨnojaagovɨro

ijeebɨɨno iicaumaño. Jaamañо nanigaiva guiisibavɨ ananigaivaumoro ɨɨfutucuutɨmo,

33 Caatɨnɨhaamefañо onoobadɨ:

Uujoho Sion cuumivɨ ficuuhi saafiico nanigaiva guiisibatɨ, aacoto guiisibatɨ icano. Jaaboco imiyaavogomo jeeveveti̇mo taajajimo Moocaanivɨ ɨfeteji, noono.

10

1 Tañahabomɨ, imeguehicahi israelmɨ ataajanoco. Jaamañо uujoho Moocaanima diitohallɨvɨ iimaahicahi.

2 Uujoho neehi diito Moocaanijaagodɨ aivo iicanoco. Jaarumo imino moonɨtɨhi agaajatɨmañо.

3 Mɨɨro gaajatɨmehiica mɨllɨtɨ miyamɨnaafico Moocaani agaayɨcɨnoco, jillɨ iinoro: Jillɨtɨ magaayɨcɨcafeteji, onoomañо tollɨ moonɨmo. Moocaani miyaano toonofañodɨ agaayɨcɨjirunoco imiyaavogotɨmoro.

4 Mɨɨro Moise tajɨɨbaco saafiiro Cristo imino moonɨuhi. Jaaboco imiyaavogomocoro Moocaani gaayɨcɨhi.

5 Jaanotɨ tajɨɨbafeenedɨ Moocaani agaayɨcɨnoco iimogomoco Moise jillɨ caatɨnɨuhi: Tajɨɨbaco aivo imino omoonɨɨbo toonofañodɨ taajajirahi, nooboro.

6 Jaanotɨ miyaavogofañodɨ Moocaani agaayɨcɨnotɨ jillɨ noono: Cristo ɨɨtɨ tehesino iicaaboco deesamaaiboro dijeebɨɨfañodɨ needino: ¿Mɨɨjoho caamo niquejefañо feeji Cristoco iniitusuqui? nooboro.

7 Bu ¿mɨɨjoho jiinɨje dojɨbavɨ feejirahi Cristoco guijevefañotɨ siino isɨvaqui? Jillɨ meneedino.

8 ¿Jaabo fɨne jinejeque neehi? Jillɨ du
Caatɨnɨhaamefaño neehi: Uujoho Moocaani
taajasu iimaa ɨɨtɨ fiitɨcuuhi diijɨfañotɨ, bu
dijeebɨɨfañotɨ icano, nooboro. Jino iimaa
miyaavogojɨɨbogoco mɨɨhai mɨjɨɨbogono.
9 Jaamañoo Jesu Aivojɨɨbo iicanoco diijɨri
ɨdɨɨbogooboro diiboco Moocaani guijevefañotɨ
ububheetesuunoco dijeebɨɨfañodɨ imiyaavogo-
hachiijɨ taajaji.
10 Mɨɨro mojeebɨɨfañodɨ mimiyaavogomañoo
mɨɨnoco Moocaani gaayɨcɨhi. Jaabadɨro bu
moojɨri monootahi Jesucristo miyaabo iicanoco
mataajaqui.

11 Mɨɨro Caatɨnɨhaamefañoo noono: Diiboco
imiyaavogomo jeevevejitɨhi, noono.
12 Judiomɨ icarumo bu saatohobadɨro jeevahi.
Jaabadɨro bu Aivojɨɨbo Jesucristo famoo
Aivojɨɨboro. Jaaboco ejeecɨvomoco guiraano
imino moonɨɨbo.
13 Jillɨ Caatɨnɨhaamefañoo noono: Paryɨ famooro
diiboco ejeecɨvomo taajaji, noono.
14 Jaaboco bu ¿mɨllɨ jeecɨvejirumo imiyaavo-
gotɨɨboco? ¿Mɨllɨ jaaboco miyaaveguejirumo di-
botɨ ɨjɨɨbogonoco agaajatɨɨboco? ¿Mɨllɨ jaanoco
gaajajimo mɨɨjoho diitoco ɨjɨɨbogotɨnoco?
15 ¿Mɨllɨ jaanoco jɨɨbeguejirumo, mɨɨjoho
diitoco: Mɨjɨɨbogoto, noomoro agalluutɨnoco?
Caatɨnɨhaamefañoo jillɨ noono: Ovosɨɨcani
sajeebɨɨco aacɨno jɨɨbogoma asaamo, bu iimino
jɨɨbogoco ɨsɨvamo icano agasesumi, noono.

16 Jaaruno toono taajasubogoco famoovaro
miyaaveguehicatɨhi. Jaamañoo Isaia jillɨ

nuuhi: Aivojɨibo, chahamo aivo mojɨibogoco imiyaavogomo, nuubo.
17 Jillɨ iicamaño muguubunofañodɨ miyaavogo saahi. Jaano toono muguubuno Cristo jɨibogo.
18 Jaanoco uujoho dilluhi: ¿Nacu fɨne guubuutɨmo tobogoco? Cha, imino du guubucuurumo. Mɨiro toonotɨ Caatɨnɨhaame jillɨ neehi:

Diito ɨjɨibogono fanoojiinɨjeri guubuvusurahi, diito iimaa jiinɨjejɨnibacɨvɨ ɨfutucuurahi, noono.

19 Jaarunaaca siino bu dilluhi: ¿Nacu fɨne Israel cuumimɨnaa jaanoco gaajatɨhi? Cha, Moise unuunotɨ diito gaajacuurumo. Jaabo Moise jillɨ nuuhi:

Moocaani neehi: Uujoho amɨihaico cɨgueguesuji siicuumi taacuumi icatɨcuumihallɨtɨ. Bu tollɨro amɨihaico sɨfiiratusuji igaajatɨ munuurucuumiditɨ, nooboro.

20 Jaabadɨro bu Isaia guucɨbatɨibo nuuhi:

Jillɨ Moocaani neehi: Uco iguiinuutɨrumo, jisumi uco iguiinomoro atyɨmehi, uutɨ idillutɨrumo, jisumi idillumovɨ jafevehi, nooboro.

21 Jaanotɨ israelmɨditɨ Isaia ihiimaaubo nuuhi: Fahiijɨvaro coovaaboro icahicahi uguubutɨno, iicajɨisuno miyamɨnaaco, Moocaani noobo, nooboro.

11

Israelmɨtɨ Ataajacuumo.

1 Jaanegui jisumi dilluhi: ¿Nacu fɨne Moocaani icuumi Israel cuumico jeevesucuuhi? ¡Tollɨ icatɨno! Mɨiro uujoho Pablo israelmɨoobo,

Abraham iyaachimɨoobo, Benjamimɨo cuumioobo.
2 Sɨɨcɨjetɨro Moocaani israelmɨ ita iicanoco gaajacuuhi. Jaamañɔ jisumi diitoco jeevesutɨɨbo. ¿Nacu amɨɨhai magaajatɨhi Moocaani iimaamɨnaafi Eliaditɨ ɨjɨɨbogohaame Caatɨnɨhaamefañɔ jillɨ onoonoco? Diibo Elia Moocaanima ihiimaaunofañɔdɨ israelmɨ imitɨco nuubo:
3 Aivojɨɨbo, dihiimaamɨnaaco guijenɨcuumo, bu jaabadɨro dijeecɨvomañehejeque finɨsucuumo. Jaanotɨ uujoho saafiiro atyuuvooboco guijenɨgomo, nooboro.
4 Jaanegui Moocaani diiboco iimusuuhi: Cha, ɨɨro diicatɨhi. Ajashutɨmo siete mildɨmoco uujoho ijeevadɨ dugaacuhi Baal onoobo jihovo caani ɨjɨnɨtaguiino ememuɨɨvotɨmoco, nooboro.
5 Jaabadɨro bu jisumi mɨɨdɨmoco Moocaani ɨɨdaasugooboro gaayɨcɨhi.
6 Jaano Moocaani ɨɨdaasugomañɔ agaayɨcɨno. Jaaneguiiha mɨɨhai imino momoonɨmañɔ mɨɨhaico agaayɨcɨno icatɨno. Jaanotɨ mɨɨhaico mohimihusetɨ igaayɨcɨruva, toono Moocaani ɨɨdaasugono icajitɨrahi.
7 ¿Nacu mɨllɨ? Mɨɨro israelmɨ iguiinuurunovɨ ɨɨfutuutɨhi. Jaanotɨ sanoodɨmoco Moocaani ɨɨcɨumo toonovɨ ɨfutuuhi. Jaanotɨ sanoodɨmo ijeebɨɨno ucuhufomoco nuubo: Jillɨ mihimogobadɨ mihica, nooboro.
8 Jillɨ Caatɨnɨhaamefañɔ onoobadɨ:

Moocaani diito jeebɨɨnoco cuhufutusuhi ihaallɨɨnoco jabacaruubo atyɨmetɨmobadɨ iicaqui, inohojɨnoco jabacaruubo

guubutɨmobadɨ iicaqui. Jaamaño jisumihachuta tollɨ iicamoro Moocaani jɨibogoco gaajatɨmo, noonoro.

9 Jaabadɨro bu David nuuhi:

Jaafa diito jɨibaimono jegañɨbadɨ, sinɨcuuhunobadɨ icano minifeteji toonotɨ ananigaivamoco ɨdaasuno imoonɨqui.

10 Jaafa ihaallɨino ajabayɨitobadɨ Moocaani iimaanoco gaajatɨmo iicaqui, tollɨro bu iyoobaiño diitoco iimitɨbocɨri ijebeiivequi ufucuro gañiivucuutɨmo iicaqui, nooboro.

Judiomɨ Iicatɨmo Ataajano.

11 Jaaneguiiha dilluuhi: ¿Nacu fɨne judiomɨ ananigaivaumoco Moocaani siino gaayɨcɨcuujitɨhi? ¡Cha, tollɨ icatɨno! Diito tollɨ guubutɨmo iicamaño judiomɨ iicatɨmo itaajaqui diitofeenedɨ Israel cuumimɨnaa eesafotomoro diito iicabadɨ iicaqui.

12 Jaanegui judiomɨ imitɨno iicauno jiinɨjemɨnaadi imino minifutuuhi, bu diito Moocaani iimugunotɨ aacutuuno judiomɨ iicatɨmedi aivo imino iminifutuuno. Imi fɨne janaanɨcɨ imijino paryɨ judiomɨ siino iimitoodɨ.

13 Jaanegui amɨihai judiomɨ mihicatɨmoco neehi, judiomɨ iicatɨmojaago Moocaani uco agalluumaño: Uuro tadyudɨcamaajeque cahacɨsuhi.

14 Jaaneguiiha imeguehi saatoho tayototɨ amɨihaibadɨ iicanoco imogomoro ataajanoco.

15 Diitoco Moocaani ejeevesuunofeenedɨ jiinɨjemɨnaaco sajeebɨi Moocaanima iminiiyuuno. Jaanegui fɨne imi diitoco Moocaani siino

agaayɨcɨdɨ guijevefañotɨ siino ubuheetemebadɨ
icajimo.
16 Moocaani judiomɨ eedeetemɨhaico
ɨɨcɨuneguiiha, jisu bu paryɨ judiomɨ ɨɨcɨcafotomo
icano. Mɨɨro itɨconɨ meheetavohɨca maahu
Moocaani jeecɨvoguiiha iimibadɨro bu iisɨhi
faasɨhiro Moocaanidi imihi. Jaabadɨro bu
ɨmohohife Moocaanidi iimibadɨro bu ihaafenema
imihi.
17 Jaabadɨ judiomɨtɨ saatoho miya olivo-
hohaafeneque iquitɨnɨcɨbadɨ quitɨcafutuuhi.
Jaanobuuna ɨɨjoho siicuumioobo jihoro
olivohohaafe diicaruubo tooho aafeneque
iquitɨunobuuna camayaacucafetehi. Jaabo
tohifefañodɨ idiicamaño toohotɨ diicahi. Toono
jillɨ eneejiruno: Moocaani judiomɨco uufocovɨ
ificuuboro judiomɨ iicatɨmoco igaayɨcɨqui,
onoono.
18 Jaarunaa: Toohohaafe imiyahaafe
janaanɨcɨvɨ sihidɨ sihidɨ jeevahi, needino. Jaanotɨ
tollɨ onoohachiijɨ imino deesɨcɨnɨ, disefari tohife
icatɨhi, ɨɨjoho tohife sefari diicahi.

19 Jaanoco fɨne: Jɨɨhɨ, neejirahi: Jaarunaa
ihaafene quitɨcafutuuhi iibuuna uujoho toohovɨ
camayaacucafetequi, nooboro.
20 Jɨɨhɨ; mɨɨro toohaafeje quitɨcafutuuhi
imiyaavuguutɨmañoʼ. Jaanotɨ ɨɨjoho tohotɨ diicahi
imiyaavogomañoʼ. Jaaruubo difiico: Uujoho aivo
sihidɨ jeevahi, needino. Imino deesɨcɨnɨ.
21 Buhɨcaga imiyahaafe icaurunoco Moocaani
gaijɨutɨhi. Jaabadɨro imi ɨco gaijɨjitɨruubo.
22 Magaaja Moocaani iimihuseneque. Jaaruubo
bu iimitɨmoco gaijɨjitɨruubo. Jaamañoʼ aacutu-

umoco ɨdaasuno moonɨubo. Jaaruubo amɨɨhaima imihuseebe. Jaanegui iimihusefaño imino diiboma diica. Jaanotɨ imino mihicatɨhachiijɨ, tollɨro bu amɨɨhaico iquitɨcɨɨboro gañɨɨjiibo.

23 Jaanotɨ bu judiomɨ siino imiyaavogohachiijɨ diitoco siino toohovɨ camayaacujiibo, Moocaani sihidɨ imityamaño diitoco siino dojɨcuvɨro camayaacujiruubo diito siino diibota iicamo iicaqui.

24 Jaabadɨ ɨɨjoho judio diicatɨruuboco jihovo olivohohaafetɨ iquitɨcɨuboro imiya olivohovɨ ɨco camayaacuubo. Jaanegui judiomɨ imiya olivoho aafe iicamo siino dojɨcuvɨro camayaacucafeteji.

Israel Cuumico Ufucu Ataajasujino.

25 Tañahabomɨ, imeguehi amɨɨhai jino agaajarautɨnoco magaajanoco: Jaamo amɨɨhai: Aivo sihidɨ mɨɨhai magaajahi, nootɨmo mihicahi. Mɨɨro israelmɨtɨ sanoodɨmo cuhufutusucafetehi, israelmɨ iicatɨmo Moocaanijaagovɨ paryɨ ɨjɨcamañohachuta.

26 Jaanobuunatɨ jari paryɨ famooro israelmɨ taajasucafeteji, Caatɨnɨhaamefaño onoobadɨ:
Taajasumɨnaafi saaji Sion cuumitɨ. Jaabo israelmɨ* imitɨco buusuji.

27 Jinoco diitoma uujoho ihiimaano icaji, diitoco imitɨco ubuusuudɨ, nooboro.

28 Taajasujɨibogoco agaayɨcɨtɨmaño judiomɨ Moocaanimɨnaabadɨ icahi, amɨɨhai Moocaanijaagovɨ miminifetequi. Jaamoco Moocaani gaijɨhi diito eedeeteque diibo ɨɨcɨumaño.

29 Mɨɨro Moocaani aacɨcuunoco dumɨtɨɨcɨtatɨɨbo, bu tollɨro diito ucuuhuvacuumoco sihɨgovɨ siino jeenesutatɨɨbo.

---

* **11:26** Griego iijɨri: Jacob iyaachimɨhai, noono.

30 Amɨɨhai itɨconɨ Moocaanico muguubutɨhi.
Jaarumoco jisumi Moocaani ɨdaasuguehi judiomɨ
diiboco uguubutɨmañoo.
31 Jaamañoo jisumi diito Moocaanico guubutɨhi,
tollɨtɨ Moocaani diitoco ihɨdaasuguequi amɨɨhaico
iicabadɨro.
32 Mɨɨro famoovaro guubutɨhi. Jaamoco
Moocaani: Muguubuhicatɨhi, nuuhi diito
famoovaacoro sabadɨro ihɨdaasuguequi.
33 Guiraacani icano Moocaani esamaaje,
igaaja, ihaivojɨ icano icahi, aivo diibo esamaaje
jɨɨbogoratɨno, aivo diibo jɨɨhai gaajaratɨno.
34 ¿Nacu mɨɨjoho Moocaani esamaajeque gaajaji-
rahi? ¿Mɨɨjoho nacu diiboco jɨɨbeguejirahi?
35 ¿Cajaanɨ nacu Moocaani Aivojɨɨboco jinejeque
acɨjirahi toono jaadaco igaayɨcɨqui?
36 Mɨɨro paryɨ fanoova Moocaanitɨ saahi diibo
usetɨ fanoova eetavocafutuuhi. Jaano paryɨɨcɨno
diibonoro. Imicani Moocaani fahiijɨvaro. Fɨne.

12

Moocaanidiro Iicano Ifi.

1 Jaaneguiiha tañahabomɨ, amɨɨhaico aivo neehi
Moocaani ɨdaasugofeenedɨ: Amɨɨhairyo amɨɨhai
ifi ubuheeneque Moocaanico mahacɨ jeecɨvobadɨ
diibediro iicaqui diiboco imo imo imoonɨqui.
Tollɨ aivo Moocaanico imino mejeecɨvotahi mo-
jeebɨɨfañodɨ.
2 Jaanegui Moocaanico agaajatɨmo onoobadɨ*
siino mihicacuudino. Jillɨro amɨɨhai esamaa-
jeneque paryɨ siibadɨ mubuunanɨ tollɨtɨ amɨɨhai

* **12:2** Griego iijɨri: Jaanegui jiinɨje onoobadɨ, noono.

ifiino paryɨ ibuunanɨcafetequi. Jaadɨ jari magaajaji conoocohacho Moocaani iimogonoco, bu paryɨ iiminoco, bu diiboco imo imo omoonɨnoco, bu aivo iimicuunoco icano.

3 Uco Moocaani iimihusefeenedɨ atajɨɨbanegui famoocoro amɨɨhaico neehi: Amɨɨhaitɨ saatohoba amɨɨhai ifiitɨro janaanɨcɨ mehesamaaidino. Jillɨro imino mehesamaaje amɨɨhaico Moocaani dudɨcamaajeque aacɨno tɨcovovɨro. Jino dudɨcamaajeque miyaavogofeenedɨro meheetavejirahi.

4 Mɨɨro mofiivɨ oovɨcɨnɨno; mofi saafiiro mihicaruubotɨ fiivaano icano. Sano mohaallɨɨ, bu sano motɨhai, bu janaanɨcɨ sihidɨ icano. Jaaruno saneguiiharo icatɨno.

5 Jaabadɨro paryɨ mɨɨhai miyaavogomɨnaa saafiibadɨro mihicahi Cristofaño. Jaamo famooro sahɨ magataacɨnɨhi saafi ififañoro.

6 Jaanotɨ Moocaani mɨɨhaico dudɨcamaajeque acɨhi saatohoco siibadɨ, saatohoco siibadɨ icano, diibo iimihusefeenedɨ aacɨbadɨ. Jaano diibo aacɨnoco imino momoonɨ. Moocaani iimaaco mɨjɨɨbeguejinoco magaayɨcɨɨbo mimiyaavogono tɨcovovɨ momoonɨ.

7 Jaabadɨro sitaaco mejeecɨvejinoco magaayɨcɨɨbo imino mejeecɨvo, mɨjɨɨbogonoco magaajamo toonojaagovɨro miminifoto.

8 Sitaaco mequehecutusunoco magaajamo, toonojaagovɨro mihica. Jaanotɨ saatohoco mahacɨmo, amɨɨhaiguiiharo gaijɨtɨmo mahacɨ. Sitahallɨvɨ aivojɨɨbotɨ mihicamo, esɨcɨnɨmoro momoonɨ. Jaanotɨ sitaaco mahamusumo, imo imo mahamusu.

Cristota Jillɨ Iicano.

9 Miyaanoro imino fahɨgova magaijɨcasi,
iimitɨnoco mɨjɨɨhegue, jaamoro iiminocoro
momoonɨ.
10 Fahɨgova magaijɨcasi momiyanahaboco mag-
aijɨɨboma mihicanɨcɨbadɨ, goovano mobocɨgocasi.
11 Mequehecu. Majaparyadino. Jaamo Aivojɨɨbo
Moocaanico quehecuno jeebɨɨri mejeecɨvehi.
12 Imo imo mihica mataajajinoco
mehesɨcɨnɨneri, majaabɨcɨhica ɨdaasuno
mihicarunoco, Moocaanima mihiimaanoco
mejeevesudino.
13 Miyaavogomɨnaaco ucuujɨvaachunehejetɨ
mahamusuhica, amɨɨhaico abaamoco imino
magaayɨcɨhica.
14 Amɨɨhaico ɨdaasuno omoonɨrumoco imino
momoonɨ diitohallɨvɨ Moocaanico iimitɨnoco dil-
lutɨmoro iiminocoro midillu.
15 Imono iicamoma imo imo mihica. Jaanotɨ
ataacasimoma bu mataacasi.
16 Fahɨgovavɨ sabadɨro mihicacasi. Aivo mɨɨhai
sihidɨ mejeevahi, meneedino. Amɨɨhai jeebɨɨco
sɨɨcuno miminiiyu. Aivo magaajafihi, meneedino.
17 Sita amɨɨhaico imitɨno omoonɨmoco bu
iimitɨneri macabɨɨacudino, iiminocoro momoonɨ
famoova ɨmegavɨ.
18 Fanoovavɨro imimo mihica. Jaamo
famoovama sajeebɨɨ mihicahi.
19 Agaijɨmo tañahabomɨ, amɨɨhairyo, amɨɨhaiño
jaadaco mɨhɨcɨdino. Jillɨro Moocaani usefaño
mejeevesu diibo toonoco ijaadaco ihɨcɨqui. Mɨɨro
Caatɨnɨhaamefaño noono: Uujoho toono jaadaco
ɨcɨji. Uujoho toonoco jaaduji, noobo Moocaani.†

† **12:19** Griego iijɨri: Aivojɨɨbo, noono.

20 Jaabadɨro bu noono: Dimɨnaafi ajebava-
hachiijɨ machusu. Jaanotɨ bu adufirari iicahachiijɨ
diisu; tollɨ momoonɨno diiboco inucufevesuqui,
noono.
21 Jaaneguiiha iiminotɨno amɨɨhaico sahɨgotɨro
guiinonɨdino, sahɨgotɨro iimineri iimitɨnoco migu-
iinonɨ.

13

1 Famooro aivojɨto tajɨɨbaguiino miminifoto,
chahano aivojɨto mitya Moocaanijaagotɨ asaatɨno,
paryɨɨcɨno aivojɨto mitya iicamo Moocaani ificu-
umo.
2 Jaamaño aivojɨtoco ejenaauumo Moocaani
atajɨɨbaanoco jenaauuhi. Jaamo ejenaauumoco
ɨdaasuno moonɨmo.
3 Mɨɨro aivojɨto, imino omoonɨmoco iigutusuqui
icatɨmo. Jaanotɨ imitɨno iicamocoro iigutusuqui
iicamo. ¿Nacu diimeguehi aivojɨtotɨ iguitɨɨbo idi-
icanoco? Imino diica ɨco aivojɨto icahacɨsuqui.
4 Diito Moocaani atajɨɨbanoco omoonɨmo, ɨɨjoho
imino diicaqui. Jaanotɨ imitɨno idiicahachiijɨ ɨvɨ
diigui. Sɨcamañotɨ iicajitɨno ɨco aivojɨto ɨdaasuno
omoonɨjino, Moocaani dudɨcamaajemɨnaa iica-
maño miyaanohallɨtɨ imitɨno iicamoco ɨdaasuno
moonɨjimo.
5 Jaaneguiiha aivojɨto onoobadɨ mihicatahi,
mɨɨnoco ɨdaasuno omoonɨjirunotɨ mihiguimoro
icatɨno, jillɨ diito atajɨɨbanoco: Jii, monoono imino
momoonɨnoco magaajamaño.
6 Jaamaño amɨɨhai impuestoco majaaduhicahi
aivojɨto Moocaani dudɨcamaajemɨnaa iicamaño
tonehejeque tajɨɨbamo.

7 Majaadu paryɨ medebemeque siomo
impuesto nɨhɨbamɨco aivojɨto idillunoco mahacɨ,
impuestoco medebeneque majaadu. Jaanotɨ
mobocɨgomoco mobocɨgo, magaijɨjimoco magaijɨ.
8 Sitaaco medebedino ɨdɨɨnoro sitaaco
magaijɨjinehejequere miguiino. Mɨɨro sitaaco
agaijɨmo Moocaani Moisefeenedɨ atajɨɨbanoco
imino moonɨcuuhi.
9 Mɨɨro Moise tajɨɨba jillɨ neehi: Sifigoma
diicadino, gaicaaudino, nanivadino, sitaaditɨ
sɨcamañooco dɨɨbeguedino, sitaanoco
diimeguedino, noono. Jaano paryɨ tajɨɨbano
icaruno sanoovɨro jinoovɨ ɨfetehi: Sitaaco gaijɨ
difiico agaijɨbadɨro, onoonovɨ.
10 Gaijɨma iicaabo sitaaco imitɨno moonɨtɨhi.
Jaamaño sitaaco magaijɨnovɨ tajɨɨba onoobadɨ
paryɨ momoonɨcuuhi.
11 Jaanegui paryɨ tonehejetɨ mehesɨcɨnɨcu jino
mihicasumico cɨgaabobadɨ iicatɨmoro jillɨro
aaicucuubobadɨ Cristodiro mududɨcamaaje.
Mɨɨro mataajacuujino jisumi mɨɨhaitɨ
aivo fiitɨvucuuhi. Itɨconɨ taajasujɨɨbogoco
mimiyaavuguunotɨ aivo jisumi fiitɨcuuno.
12 Toojiinɨjehallɨvɨ gueenene mihicacuuhi.
Motaajasumɨnaafi Jesucristo asaajino
fiitɨvucuuhi. Jaamaño mejeevesucu cɨvohɨgo
imitɨco momoonɨfinehejeque. Jaamoro seseehɨ
momoonɨfinehejeque mɨjɨcamaaicuuqui
amocasimɨnaa moonɨcasi gaachehunoco
ɨjɨcamaainɨcɨbadɨ.
13 Iminoro mɨhɨguequi cuuje mɨhɨgonɨcɨbadɨ
guiriicavofaño icacuutɨmo miicaqui, bu
jɨɨbaimono agañuhusunofaño icacuutɨmo

miicaqui, bu gaigoomɨma imitɨno icanehejefaño icacuutɨmo miicaqui, bu iiminotɨno imoyɨɨcɨco, bu amocasinehejefaño, bu sitaaco iinohallɨtɨro mɨjɨɨheguenehejefaño icano icacuutɨmo miicaqui.
14 Jillɨro Aivojɨɨbo Jesucristocoro amɨɨhaihallɨvɨ mificu amocasigaachehuco mohallɨdɨ mɨjɨcafotonɨcɨbadɨ. Jaamoro amɨɨhai ifi imitɨ atajɨɨbanoco momoonɨqui mehesamaaicuudino.

14

Dinahabeditɨ Imitɨno Diimaadino.
(1 Co 8.1-13; 10.23-33)

1 Saatoho imiyaavogo equehecutɨmoco magaayɨcɨ. Jaarumo diiboma mejenaaucasidino diibo imino agaajatɨnohallɨvɨ.
2 Mɨɨro saatoho imiyaavogomo icahi fanoovaaco uduujirumo. Jaanotɨ saatoho icahi asimɨco duutɨmo botɨ basutaacoro amachumo imiyaavogo ajashumaño.
3 Jaamo fanoovaaco uduumo, fanoovaaco uduutɨmoco dejecujitɨrahi. Jaabadɨro fanoovaaco uduutɨmo uduumoco medejecudino Moocaani diitoco agaayɨcɨcumaño.
4 ¿Nacu mɨɨjoho ɨɨjoho sita jeecɨvomɨnaafico dejecuqui? Ɨdɨɨboro diiboco ihaivojɨɨbo: Jino imino, jaanotɨ jino imitɨhi, neejirahi. Jaamo imijirahi. Jaaboco ɨdɨɨboro Aivojɨɨbo imityari imitusujirahi.
5 Jaanotɨ bu saatoho safucuco sifucu sihidɨ jeevahibadɨ esɨcɨnɨmo. Jaanotɨ saatoho miyaaveguehi fafucuva sabadɨro iicanoco. Jaanegui tonoocɨtɨ sanoocoro mimiyaavogonojaagovɨro mihicacuqui.

6 Jaabo safucuco ificuubo Aivojɨibo Moocaanicoro iimequi ficuuhi. Jaanotɨ bu safucu sihidɨ jeevahibadɨ ificuutɨibo, bu: Aivojɨibo Moocaani jillɨ bachu imogoobo, noobo. Jaabadɨro bu fanoovaaco uduubo: Aivojɨibo Moocaani jillɨ bachu imogoobo, nooboro duuhi, toonohallɨvɨ Moocaanico iimomaño. Jaabadɨro bu fanoovaaco uduutɨibo: Aivojɨibo Moocaani jillɨ bachu imogoobo, nooboro duutɨhi, amachujinohallɨvɨro Moocaanico iimooboro.

7 Mɨiro mɨihaitɨ saatoho ifiguiiharo icatɨhi, bu jaamo ifiguiiharo guijevetɨhi icano.

8 Jaamaño mihicasumi Aivojɨibo Cristoguiiharo mihicahi. Jaanotɨ bu miguijevecuudɨ Aivojɨibo Cristojaagovɨ mefeeji. Jaamaño mubuheerumo, bu miguijevecuurumo icano Aivojɨibo Cristotaro mihicaji.

9 Mɨiro Cristo iguijevecuubo siino buheeteuhi, ubuheeme, bu uchuumucuumo icamo Aivojɨibotɨ iicaqui.

10 ¿Jaabo ɨijoho, collɨhi: Dinahabo imitɨco, neehi? ¿Collɨhi jaaboco dɨiheguehi? Mɨiro famooro ufucu Cristo ɨmefeenevɨ mihigaiveji mɨihaico diibo imeecɨqui.

11 Mɨiro Caatɨnɨhaamefaño noono:

Uujoho iicaabo noobo Aivojɨibo, Moocaani tahɨmefeenevɨ paryɨ miyamɨnaa memuɨiveji. Jaadɨ paryɨ famooro uujoho Moocaani iicanoco neeji.

12 Jaamaño paryɨ mɨihai Moocaanico jiijehallɨvɨ mihicahicadɨnoco mɨjɨibegueji.

Dinahaboco Gañɨisudino.

13 Jaaneguiiha fahɨgova tɨhɨɨsucasicuutɨmo mihica. Jaamo amɨɨhai nahaboco nanigaañɨsutɨmo mihicahi, bu imitɨfaño gañɨɨsutɨmo mihicahi icano.
14 Uujoho Aivojɨɨbo Jesuco imiyaavogomaño gaajahi, chahano jinejeba iinoro iimitɨno. Jaanotɨ saatoho toono iimitɨno iicanoco eesamaaimedi bu imicutɨno.
15 Jaanotɨ ɨɨjoho uduunoco dinahabo aatyɨmeebere iimitɨnobadɨ eesɨcɨnɨɨboro ɨdaasuvohachiijɨ diiboco imino gaijɨtɨhi. Jaaneguiiha dinahaboco mɨtasudino fanoovaaco uduunofeenedɨ diibohallɨvɨ Cristo iguijevecuuboco.
16 Jaanegui toono amɨɨhaidi iiminoco momoonɨdino, sita amɨɨhaiditɨ: Imitɨnoco moonɨɨbo, eneejiruneguiiha.
17 Mɨɨro Moocaani aivojɨ mamachujiruno, mahadujiruno icanohallɨvɨ mejenaaucasiqui icatɨno. Jillɨ ɨtɨcovono ifi ica, sajeebɨɨ ica, imo imo ica icano Moocaani Gaijafeenedɨ mihicahi.
18 Jillɨ Cristoco ejeecɨvoobo Moocaanico imo imo moonɨhi. Jaabo miyamɨnaa ɨmega imino iinehi.

19 Jaaneguiiha masɨɨ guiinomoro mefeequi sajeebɨɨ icaco aacɨnoco. Jaaneri fahɨgova mahamusucasiqui mɨɨhai miyaavogo jeebɨɨ ijusiqui.
20 Jaaneguiiha Moocaani sita jeebɨɨfaño omoonɨnoco ɨɨjoho fanoovaaco amachunoco aatyɨmenefeenedɨ mɨtasudino. Mɨɨro paryɨ machutaano ɨdicunootɨhi. Jaarunofaño mamachunofañodɨ sifiico imitɨfaño magañɨɨsuno imitɨhi.

21 Imijiruno asimɨco duutɨɨbo idiicano, bu
vino aivofaihuco adutɨɨbo idiicano icano, bu
saneheje toonofañodɨ dinahaboco imitɨfaño
agañɨɨsujirunoco icano.
22 Ɨɨro dimiyaavogoma diica ijeevadɨ Moocaani
ɨmegavɨ. Imicani icajiibo ijeebɨɨfañodɨ imino
iicanoco eesɨcɨnɨɨbo.
23 Jaanotɨ siinoco ñɨhicugooboro uduubo imitɨco
ɨcɨhi miyaavogooboro uduutɨmaño. Jaamaño
imiyaavogotɨmoro esamaaimoro omoonɨno imitɨ.

15

Sitaguiiharo Moonɨ Imo Imo Iicaqui.

1 Mɨɨhai momiyaavogo mequehecumo
saatoho imiyaavogo iniinovamoco mahamusuji
mɨɨhaiguiiharo moonɨtɨmo.
2 Jaanegui paryɨ mɨɨhai sitaaco imo imo
momoonɨsu diitedi imino momoonɨnofeenedɨ
imiyaavogo iquehecutequi.
3 Mɨɨro Cristo icauruubo ifiguiiharo icautɨhi.
Jillɨro Caatɨnɨhaamefaño onoobadɨ icaubo:
Ɨco Moocaanico imitɨno eneehicano tahallɨvɨ
jɨfaifetehi, nuubo Cristo.
4 Mɨɨro sɨɨcɨjetɨro Caatɨnɨhaamefaño paryɨ
unuunoco caatɨnɨumo toonotɨ mɨɨhaico
ijɨɨbeguequi toonofeenedɨ Moocaani mɨɨhaico
aamusunoco mehesɨcɨnɨmofeenedɨ fanoovaaco
majaabɨcɨhi. Jaanofañodɨ majacusucafetehi.
5 Moocaani mɨɨnoco fanoova jaabɨcɨco, jacusuco
icano aacɨɨbo, jaafa amɨɨhaico amusuhi. Jaamo
imo imo sajeebɨɨ fahɨgova mihicacasihi Cristo Jesu
onoobadɨ.

6 Jaamo sano mihimehi Moocaanico
Mohaivojɨɨbo Jesucristo Caanico.

Judiomɨ Iicatɨmoco Taajasujɨɨbogoco Acɨmo.

7 Jaaneguiiha Moocaani imiguiiha fahɨgova
sitaama magaayɨcɨcasi, mɨɨhaico Cristo
agaayɨcɨbadɨ.
8 Mɨɨro uujoho amɨɨhaico neehi: Cristo saauhi
judiomɨco ejeecɨvovaubo, moheedetemɨhaico un-
uuno imiyaavequi. Jaanoco Cristo igaajasuqui
Moocaani onoonoco abañɨtatɨnoco.
9 Tollɨro bu saaubo judiomɨ iicatɨmo Moocaan-
ico iimequi miyamɨnaaco ɨɨdaasugueneguiiha,
Caatɨnɨhaamefaño onoobadɨ:
Jaamaño Moocaanico imeji judiomɨ
iicatɨrucuumimɨnaafeenevɨ, bu diibeditɨ
imino masivaji, noono.
10 Jaabadɨro bu simañoohaamefañovɨ noono:
Judiomɨ iicatɨrucuumimɨnaa imo imo mihica,
Moocaani cuumimɨnaama.
11 Jaabadɨro bu simañovɨ noono:
Aivojɨɨbo Moocaanico mihimo, paryɨ cuumimɨnaa
diibo mityaco famooro miyamɨnaa maca-
hacɨsu, noono.
12 Jaabadɨro bu Isaia caatɨnɨuhi:
Isai onoobo iyaachimɨhaioobo agañiivooboro cu-
umimɨnaa Aivojɨɨbotɨ icaji.* Jaabo diitoco
ataajasujinoco esɨcɨnɨjimo, nooboro.
13 Moocaani mɨɨhaico taajasu, esɨcɨnɨ icanoco
aacɨɨbo. Jaafa Moocaani amɨɨhaico imo imo
omoonɨɨboro sajeebɨɨ icaco acɨhi diiboco

---

* **15:12** Griego iijɨri: Isaia onoobo caacamɨtɨ ruutuji. Jaabo agañiivooboro cuumimɨnaa Aivojɨɨbotɨ icaji, noono.

mimiyaavogonofeenedɨ, amɨɨhai sihidɨ janaanɨcɨvɨ mimiyaaveguehi Moocaani Gaija mityari.

14 Tañahabomɨ, uujoho imino gaajacuuhi amɨɨhai mihimihuseneque, sihidɨ magaajanoco, bu fahɨgova mafagocasinoco magaajanoco icano.

15 Jaaneguiiha jihaamefaño amɨɨhaidi caatɨnɨhi nucufeguetɨɨbo ɨjɨɨbogonotɨ. Jaanoco jaamo jabajeevetɨmo mihicahi Moocaani uco iimihusefañodɨ atajɨɨbaaboro acɨhi moonɨqui,

16 Jesucristoco jeecɨvequi judiomɨ iicatɨmofeenevɨ. Diiboco ejeecɨvoobo uujoho jɨɨbeguehicahi Moocaani jɨɨbogoco taajasuguiiha judiomɨ iicatɨmoco Moocaanijaagovɨ satyequi, ijeecɨvobadɨ igaayɨcɨqui Igaijafeenedɨ ijeevadɨ iiguiiharo ificucuumoco.

17 Cristo Jesuco imiyaavogonofeenedɨ imo imo icahi Moocaani dudɨcamaajeque omoonɨmañoo.

18 Uujoho jinejetɨ iimaatɨhi ɨdɨɨnoro Jesucristo tafañodɨ omoonɨnotɨ. Judiomɨ iicatɨmoco Moocaani onoonoco: Jii, nuusuqui. Jaanoco uujoho moonɨhi tafañodɨ Jesucristo ihiimaaneri, bu iiminoco omoonɨneri,

19 bu gaajasu mityafeenedɨ, bu aatyɨmeratɨno eetavofeenedɨ, bu Moocaani Gaija mityafeenedɨ icano. Jiibadɨ Cristo taajasujɨɨbogoco jɨɨbuguucuuhi Jerusaletɨ fahɨgovadɨ ɨfutusucuuhi Iliricu jiinɨjevɨ.

20 Jaanoco iimogooboro jillɨ jɨɨbeguehi taajasujɨɨbogoco johono Cristo momo agaajaratɨcuumijefañoo sita itɨconɨ ɨjɨɨbogonohallɨvɨ ɨjɨɨbogonoco iimogotɨmañoo.

21 Jillɨro moonɨhi Caatɨnɨhaamefaño onoobadɨ:
Jaatyo diibotɨ agaajatɨmo atyɨmeji, bu diibotɨ uguubutatɨmo gaajaji, noono.

Pablo Roma Cuumijaagovɨ Feeguehi.

22 Jillɨtɨ jimañovɨ sihidɨ dudɨcamaaje iicamaño uujoho feehicatɨhi fahiijɨva amɨɨhaico abaateguehicaruubo.
23 Jaarunaa jisumi jiicuumijefaño tadyudɨcamaajeque iimivucumaño, bu sɨɨcɨjetɨro amɨɨhaico abaatonoco iimeguehicamaño,
24 España jiinɨjejaago ofoodɨ amɨɨhaico baahinɨji. Jaadɨ imino mahatyɨmecasinobuunatɨ uco mahamusu Españavɨ feequi.
25 Jaanotɨ jisumihiica feehi Jerusalejaago, tahɨ iicamo monahabomɨco mahamusunoco asatyoobo.
26 Mɨɨro Macedoniari, Acayari icano iicamo allacaruhi nɨhɨbamɨco Jerusaleri monahabomɨ ɨɨdaasumoco ihamusuqui.
27 Tollɨ moonɨmo judiomɨoto imiyaavogomo Cristo jɨɨbogoco diitojaagovɨ asatyuneguiiha. Jaaneguiiha diito judiomɨtɨ imiyaavogomoco inehejetɨ acɨmo.
28 Jaaneguiiha jinehejeque paryɨ iimivooboro toono nɨhɨbamɨco diitoco aacɨdɨ Españajaago ofoobo amɨɨhaico meecɨhinɨji.
29 Imino uujoho esɨcɨnɨhi, tahɨgo ɨɨfotoodɨ Cristo iimihuseri imino uco moonɨji.
30 Tañahabomɨ, Mohaivojɨɨbo Jesucristofeenedɨ amɨɨhaico neehi, bu Moocaani Gaija gaijɨco aacɨnofeenedɨ: Tajaagovɨ miminifoto.

Jaamoro mesefaquifoto Moocaanima tahallɨvɨ mihiimaamo.
31 Tahallɨvɨ Moocaanico midillu Judeari iicamo Cristoco imiyaaveguehicatɨmeditɨ uco itaajasuqui. Jaabadɨro jino monahabomɨ Jerusaleri iicamedi asatyonoco imino igaayɨcɨqui.
32 Jaabadɨro bu Moocaani iimogohachiijɨ uujoho imo imo amɨɨhaico atyɨmequi, bu jaabo amɨɨhaico abaatonofeenedɨ jaguisɨqui icano.
33 Jaafa sajeebɨɨco aacɨɨbo Moocaani amɨɨhaima icahi. Fɨne.

16

Iijɨco Agalluuno.

1 Amɨɨhaico neehi, monago Febe onoogohallɨvɨ sɨɨcɨjetɨro Cencrea cuumiri iicaja Moocaani iijafaño ejeecɨvehicagotɨ:
2 Jaagoco imino magaayɨcɨ Mohaivojɨɨbo momofeenedɨ miyaavogonahabomɨma mihicanɨcɨbadɨ. Diigoco mahamusu ucuujɨvaachunehejetɨ, mɨɨro diigo sihidɨ saatohoco amusuhicahi, bu uco tollɨro amusuhicago.
3 Tollɨro bu Aquila, itaaba Pricila icamɨsi taajɨco mahacɨ Cristo Jesu dudɨcamaajetɨ uco anahabonɨhicamɨsico.
4 Diitɨsi ifiico ñɨhicunofaño tahallɨvɨ ficuuhi uco agaicaaujirunotɨ itaajasuqui. Jaamɨsico uujoho toonohallɨvɨ imehi. Jaabo uuro icatɨno, tollɨro bu famooro monahabomɨ Moocaani iijamɨnaa judiomɨ iicatɨmo icano.
5 Tollɨro bu paryɨ monahabomɨco taajɨco mahacɨ Aquilamɨsi iijafaño iigaivehicamoco. Tollɨro

bu tagataavomɨnaafi Epeneto onooboco taajɨco
mahacɨ diibo aivo itɨconɨ Acaya jiinɨjevɨ Cristoco
imiyaavuguubo.
6 Tollɨro bu Mariaco taajɨco mahacɨ
amɨɨhaifeenevɨ sihidɨ ududɨcamaaihicagoco.
7 Tollɨro bu tajaagoobo Andronicu,
Junias icamɨsico taajɨco mahacɨ, cɨvojafaño
iicausumi uco anahabonɨumɨsico, Jesucristo
minɨsumɨnaafeenevɨ aivo obocɨmɨsi, diitɨsi
Cristoco itɨconɨ tahɨmegaro imiyaavuguumɨsi.
8 Tollɨro Ampliatu onooboco Aivojɨɨbofañodɨ
agaijɨɨbo tagataavomɨnaafico taajɨco mahacɨ.
9 Jaabadɨro bu Urbano Cristo Jesu
dudɨcamaajeque mɨɨhaico aamusuhicaaboco
taajɨco mahacɨ, tollɨro bu agaijɨɨbo Estaqui
onooboco.
10 Tollɨro bu taajɨco mahacɨ Apele onooboco
sihidɨ Cristoco imiyaavogonoco ɨɨfusuhicaaboco.
Jaabadɨro bu Aristobulo yotoco.
11 Tollɨro bu tayoobo Herodio onooboco taajɨco
mahacɨ, tollɨro bu Aivojɨɨboco imiyaavuguumo
Narciso yotoco taajɨco mahacɨ.
12 Tollɨro bu taajɨco mahacɨ Trifena,
Trifosa icamɨfeque Aivojɨɨbo dudɨcamaajefaño
ududɨcamaaimɨfeque. Tollɨro bu magaijɨgo mon-
ago Persidaco sihidɨ Aivojɨɨbo dudɨcamaajefaño
ududɨcamaaihicagoco.
13 Tollɨro bu Rufo onoobo miyaavogofaño
obocɨɨboco taajɨco mahacɨ. Tollɨro bu seejɨco
tamiya seejɨbadɨ uco omoonɨugoco.
14 Tollɨro bu taajɨco mahacɨ Asincritoco, bu Fle-
gonte onooboco, bu Hermas onooboco, bu Pa-
troobo onooboco, bu Herme onooboco, bu paryɨ

monahabomɨ diitoma iicamoco icano.
15 Tollɨro bu Filoloobo onooboco, bu Julia
onoogoco, bu Nereo onoobo, inago icamɨsico.
Tollɨro bu Olimpo onooboco, bu famooro
miyaavogofeenedɨ monahabomɨ iicamoco taajɨco
mahacɨ icano.
16 Fahɨgova mihibɨcɨcasimoro midillucasi
Moocaani sajeebɨɨco ihɨfusuqui. Paryɨɨcɨno Cristo
iijamɨnaa amɨɨhaijaago iijɨco galluuhi.
17 Tañahabomɨ, amɨɨhaico neehi: Imino
mehesɨcɨnɨ miyaavogomɨnaaco udugaacumoro
agañɨɨsuhicamotɨ. Diito omoonɨno amɨɨhaico
mɨɨhai mɨjɨɨbeguehicabadɨ icatɨhi. Jaamotɨ
buhɨgovɨ mihica.
18 Tollɨ omoonɨɨbo Mohaivojɨɨbo Jesucristoco
jeecɨvotɨhi ifi onoobadɨro omoonɨmoro
bañɨhicamo cɨvojeebɨɨba iicamehejeque imo imo
ihiimaanehejefeenedɨ bañɨhicamo.
19 Famooro gaajacuuhi amɨɨhai mimiyaavo-
gonoco. Jaamaño uujoho imo imo icahi.
Imeguehi amɨɨhai iiminocoro momoonɨqui
mihimibaicɨnɨnoco imitɨnocoro momoonɨqui
icatɨno.
20 Jaanofañodɨ sajeebɨɨco aacɨɨbo Moocaani saa-
jiibo ɨjɨ Satanasco ifinɨsuvaqui* amɨɨhaiguiino.
Jaabo Mohaivojɨɨbo Jesucristo jaafa amɨɨhaico
imino moonɨhi.
21 Tollɨro buunajɨ Timoteo tadyudɨcamaaje
nahabonɨmɨnaafi amɨɨhaijaago iijɨco galluuhi.
Tollɨro bu Lucio, bu Jason, bu tollɨro Sosipatu
onoobo icamo tayoto.

---

* **16:20** Griego iijɨri: ijɨmatajeruqui, noono.

22 Uujoho Tercio jihaamefañɔ Pablo uco
onoonoco acaatɨnɨibo amɨihaijaa taajɨco galluuhi
Mohaivojɨibofeenedɨ.
23-24 Tollɨro bu Gayo onoobo amɨihaijaago iijɨco
galluuhi jino diibo iijafañɔ uujoho iicaabo, tollɨro
toojaco acɨfiibo Moocaani iijamɨnaaco. Tollɨro bu
Erasto onoobo jiicuumi nɨhɨbamɨ ficumɨnaafi, bu
tollɨro monahabo Cuarto icamɨsi.†

Moocaanico Iimono.

25 Jaanegui masɨi Moocaanico mihimequi. Diibo
amɨihai miyaavogoco equehecutusujiruubo
uujoho ɨjɨibeguehicaabogo onoobadɨ, bu
Jesucristoditɨ ɨjɨibeguehicabadɨ, bu sɨicɨjetɨro
jiinɨje ifiivuusumi iicauno agaajaratɨnoco
ificuunoco Moocaani agaajasuuno onoobadɨ
icano.
26 Jaaruno jisumi gaajacafutucuuno Moocaani
ifinɨtɨibo tajɨiba onoobadɨ, Moocaani iimaamɨnaa
Acaatɨnɨuhaamefeenedɨ. Jaano toono agaaja-
rautɨruno jisumi gaajacafutucuuhi paryɨ faacu-
umivariro. Jaanoco uguubumoro imiyaavegue-
qui.
27 Jaanegui jaafa ɨdɨiboro Moocaani sihidɨ
gaajama iicaabo, Jesucristofeenedɨ diiboco
mihimono ufucuro finɨjitɨhi. Fɨne.

---

† **16:23-24** Sahaamefañɔ janaanɨcɨ jillɨ ficuumo: Jaafa Mohaivojɨibo Jesucristo amɨihaico imino moonɨhi, onoonoco.

Moocaani iijɨ
New Testament in Muinane (CO:bmr:Muinane)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Muinane

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Muinane [bmr], Colombia

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Muinane

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 29 Jan 2022
ee143c59-0697-5cd3-8fac-4f9da98f0b30